Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky

Správa Chránenej krajinnej oblasti Horná Orava

Projekt ochrany
Chránenej krajinnej oblasti Horná Orava

(SKUEV0057 Rašeliniská Oravskej kotliny, SKUEV0185 Pramene Hruštínky, SKUEV0187 Rašeliniská Oravských Beskýd, SKUEV0188 Pilsko, SKUEV0189 Babia hora, SKUEV0190 Slaná voda, SKUEV0191 Rašeliniská Bielej Oravy, SKUEV0193 Zimník, SKUEV0222 Jelešňa, SKUEV0304 Oravská vodná nádrž, SKUEV0658 Ústie Bielej Oravy, SKUEV0659 Koleňová, SKUEV0828 Vahanov, SKUEV0660 Macangov Beskyd, SKUEV0661 Hruštínska hoľa, SKUEV0963 Osadská, SKUEV0662 Vasiľovská hoľa, SKUEV0826 Lomnianska hoľa, SKUEV0964 Lesnianska hoľa)

2026

Obsah

1. Základné údaje ... 3
1.1 Názov a kategória chráneného územia ... 3
1.2 Prekryv s inými chránenými územiami a územiami medzinárodného významu ... 3
1.3 Kategória chráneného územia podľa medzinárodných štandardov ... 5
1.4 Vymedzenie chráneného územia a jeho ochranného pásma (dotknuté územnosprávne jednotky - kraj, okres, obec, katastrálne územie, dotknuté lesné celky) ... 5
1.5 Výmera chráneného územia a jeho ochranného pásma ... 8
2. Predmet a ciele ochrany ... 9
2.1 Vymedzenie predmetu ochrany a odôvodnenie ochrany ... 9
2.2 Zhodnotenie stavu predmetu ochrany a stanovenie cieľov ochrany ... 14
Biotopy európskeho významu ... 14
Biotopy národného významu ... 19
Druhy rastlín európskeho významu ... 19
Druhy rastlín národného významu: ... 20
Druhy živočíchov európskeho významu ... 21
3. Podrobnosti o ochrane a využívaní územia ... 24
3.1 Vymedzenie zón a ekologicko-funkčných priestorov, podrobnosti o podmienkach územnej ochrany ... 24
3.2 Vymedzenie verejne prístupných častí územia a stanovenie možností ich využitia ... 28
4. Návrh riešenia spôsobu a určenia výšky poskytnutia náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania ... 29
4.1 Identifikácia pozemkov, na ktorých dochádza k obmedzeniu bežného obhospodarovania a navrhovaná forma náhrady ... 29
4.2 Určenie predpokladanej výšky finančných prostriedkov na zabezpečenie náhrad za obmedzenie bežného obhospodarovania podľa formy náhrady ... 30
5. Návrh technického vybavenia územia (označenie chráneného územia, jeho zón a ochranného pásma a prístupových miest do chráneného územia) ... 31
6. Prehľad odbornej literatúry a použitých odborných podkladov ... 32
7. Zoznam príloh ... 36

1. Základné údaje

1.1 Názov a kategória chráneného územia

Názov územia: Horná Orava, vyhlásená v roku 1979 v kategórii chránená krajinná oblasť (ďalej len „CHKO“ alebo „CHKO Horná Orava“) vyhláškou Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky č. 110/1979 Zb., ktorou sa vyhlasuje chránená krajinná oblasť Horná Orava.

V zmysle vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 420/2003 Z. z., ktorou sa ustanovuje územie Chránenej krajinnej oblasti Horná Orava a jej zóny boli v roku 2003 hranice CHKO Horná Orava upravené a územie bolo podľa prírodných hodnôt rozčlenené na zóny A, B, C a D.

Mapa vymedzenia územia CHKO Horná Orava je v **prílohe č. 7.1**.

CHKO nemá vymedzené ochranné pásmo.

1.2 Prekryv s inými chránenými územiami a územiami medzinárodného významu

Územie CHKO je **súčasťou európskej sústavy chránených území Natura 2000.** Chránené vtáčie územie Horná Orava (SKCHVU008) sa do veľkej miery prekrýva s územím CHKO Horná Orava bolo vyhlásené vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 173/2005 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Horná Orava[1], nadobudla účinnosť 1. mája 2005. Prekryv CHVÚ s navrhovaným územím CHKO je 99,5 %.

V území CHKO **sa nachádza 19 území európskeho významu** (ďalej len „ÚEV“), ktoré zaberajú jeho menšiu časť. Predmetné ÚEV sú zároveň zaradené do nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 451/2023 Z. z., ktorým sa ustanovuje národný zoznam území európskeho významu, sú vymenované v tabuľke č. 1 a mapa prekryvu chránených území európskej sústavy Natura 2000 s územím CHKO je v **prílohe č. 7.2.**

Tabuľka č. 1: Zoznam ÚEV v rámci územia CHKO Horná Orava

Kód Natura 2000	Názov ÚEV	Výmera v ha	Súčasný stupeň ochrany	Stupeň ochrany po schválení zonácie CHKO
SKUEV0057	Rašeliniská Oravskej kotliny	840,32	4., 3., 2.	4., 3., 2
SKUEV0185	Pramene Hruštínky	220,85	4., 3.	4., 3.
SKUEV0187	Rašeliniská Oravských Beskýd	130,46	5., 4., 3.	5., 4., 3.
SKUEV0188	Pilsko	701,48	5., 4., 3.	5., 4., 3.
SKUEV0189	Babia hora	504,32	5.	5.
SKUEV0190	Slaná voda	222,21	4., 2.	4., 2.

[1] https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/173/20050501

SKUEV0191	Rašeliniská Bielej Oravy	39,15	4., 3.	4., 3.
SKUEV0193	Zimníky	37,56	3.	3., 2.
SKUEV0222	Jelešňa	161,71	4., 3., 2.	4., 3., 2.
SKUEV0304	Oravská vodná nádrž	646,57	4., 3.	5., 4., 3.
SKUEV0658	Ústie Bielej Oravy	66,17	2.	5., 2.
SKUEV0659	Koleňová	77,25	2.	2.
SKUEV0660	Macangov Beskyd	16,23	2.	2.
SKUEV0661	Hruštínska hoľa	148,85	3., 2.	3., 2.
SKUEV0662	Vasiľovská hoľa	49,33	2.	3., 2.
SKUEV0826	Lomnianska hoľa	110,18	2.	2.
SKUEV0828	Vahanov	122,38	2.	2.
SKUEV0963	Osadská	112,74	3.	3.
SKUEV0964	Lesnianska hoľa	122,85	3.	3.

ÚEV boli zaradené do výnosu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu v znení neskorších predpisov, ako aj do rozhodnutia Komisie 2008/218/ES z 25. januára 2008, ktorým sa podľa smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín prijíma prvý aktualizovaný zoznam lokalít európskeho významu v alpskom biogeografickom regióne (ďalej len „smernica o biotopoch“). Toto rozhodnutie Komisie bolo ďalej aktualizované viacerými novšími rozhodnutiami. V súčasnosti sa uplatňuje vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2026/401 z 24. februára 2026, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania smernice Rady 92/43/EHS, pokiaľ ide o zoznam lokalít s európskym významom, a ktorým sa zrušujú vykonávacie rozhodnutia (EÚ) 2024/428, (EÚ) 2025/238, (EÚ) 2025/239, (EÚ) 2025/240, (EÚ) 2025/242, (EÚ) 2025/244, (EÚ) 2025/251, (EÚ) 2025/256 a (EÚ) 2025/257[2]. Vyššie uvedený výnos bol zrušený nariadením vlády Slovenskej republiky č. 451/2023 Z. z., ktorým sa ustanovuje národný zoznam území európskeho významu[3], ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2024. Všetky ÚEV, ktoré sa nachádzajú na území CHKO Horná Orava, sú zaradené v prílohe citovaného nariadenia vlády.

CHKO Horná Orava je zároveň prekrytá aj s územím medzinárodného významu – ramsarskou lokalitou (ďalej len „RL“) Mokrade Oravskej kotliny (RL č. 933), v zmysle Dohovoru o mokradiach majúcich medzinárodný význam predovšetkým ako biotopy vodného vtáctva (Ramsarský dohovor). **RL Mokrade Oravskej kotliny**, bola zapísaná do zoznamu mokradí v roku 1998. Predstavuje pôvodné rozsiahle rašeliniská a močiare v slovensko-poľskom pohraničí Oravsko-Nowotargskej kotliny, lesné aj nelesné rašeliniská vrchoviskového, slatinného a prechodného typu, vodné toky a krovité močiare. Jej súčasťou je aj umelo vytvorená mokraď – Oravská priehrada. Najcennejšie časti RL sú osobitne chránené, prevažná časť (90 %) sa nachádza v CHKO Horná Orava.

[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202600401&qid=1780912219587
[3] https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2023/451/20240101

1.3 Kategória chráneného územia podľa medzinárodných štandardov

CHKO Horná Orava zodpovedá manažmentovej kategórii chránených území Medzinárodnej únie na ochranu prírody (IUCN) **Chránená krajina – kategória V**. Tá je definovaná ako územie, v ktorom interakcia medzi človekom a prírodou dala vznik krajine so špecifickým charakterom s významnými ekologickými, biologickými, kultúrnymi a krajinárskymi hodnotami. Udržiavanie integrity tejto interakcie je nevyhnutné pre ochranu a zachovanie takýchto území a na nich viazaných prírodno-ochranných a ďalších hodnôt.

Územie je určené na ochranu:

a) ekologických procesov spolu s množstvom druhov a ekosystémov charakteristických pre dané územie, ktoré zároveň dávajú možnosť pre uplatnenie duchovných, vedeckých, vzdelávacích, rekreačných zámerov, či pre návštevnosť, ktoré sú zlučiteľné s cieľmi ochrany územia,
b) konkrétnych druhov alebo biotopov a ich manažment by mal odrážať túto prioritu. Veľká skupina biotopov a druhov, ktoré sú predmetom ochrany, vyžadujú pravidelné aktívne zásahy, nutné pre udržanie biotopov a biotopov druhov. Územie bude obhospodarované primárne kvôli vzácnej flóre a faune a manažmentové zásahy budú vykonávané s vedomím, že akýkoľvek zisk alebo sociálny benefit je tu sekundárny alebo s cieľom zachovania alebo zlepšenia stavu biotopov a biotopov druhov, ktoré sú predmetom ochrany CHKO,
c) charakteristickej štruktúry krajiny a jej vzhľadu s vysokým rekreačným potenciálom a to prostredníctvom podpory prírode šetrného poľnohospodárstva a prírode blízkeho obhospodarovania lesov s cieľom postupnej obnovy ich druhového zloženia a usmernením urbanizácie územia.

V časti lesov CHKO, ktoré boli zmenené ľudskou činnosťou, ale v ktorých ekologické procesy naďalej prebiehajú, budú vykonávané opatrenia na regeneráciu biotopov (napr. odstraňovanie stanovištne nepôvodných druhov drevín, doplnenie chýbajúcich prirodzene sa vyskytujúcich drevín, obnova prirodzenej štruktúry). Takýto opravný manažment bude časovo a priestorovo jasne ohraničený a bude v súlade s cieľmi ochrany uvedenými v kapitole 2.

1.4 Vymedzenie chráneného územia a jeho ochranného pásma (dotknuté územnosprávne jednotky - kraj, okres, obec, katastrálne územie, dotknuté lesné celky)

Tabuľka č. 2: Zoznam dotknutých územnosprávnych jednotiek na území CHKO Horná Orava

Kód kraja	Názov kraja	Kód okresu	Názov okresu	Kód obce	Názov obce	Kód k. ú.	Názov k. ú.
5	Žilinský	507	Námestovo	509566	Beňadovo	802590	Beňadovo
				509582	Bobrov	803219	Bobrov
				509591	Breza	806404	Breza
				509680	Hruštín	820024	Hruštín
						867357	Vaňovka
				509728	Klin	824364	Klin
				509779	Krušetnica	829587	Krušetnica
				509809	Lokca	833011	Lokca
				509817	Lomná	833053	Lomná
				509850	Mútne	838837	Mútne
				509868	Námestovo	839345	Námestovo

						839353	Slanica
						839361	Námestovské Pilsko
				509884	Novoť	842877	Novoť
				509892	Oravská Jasenica	844047	Oravská Jasenica
				509906	Oravská Lesná	844110	Oravská Lesná
				509914	Oravská Polhora	844128	Oravská Polhora
				509931	Oravské Veselé	844179	Oravské Veselé
				510025	Rabča	850772	Rabča
				510033	Rabčice	850811	Rabčice
				510050	Sihelné	855405	Sihelné
				510149	Vasiľov	867471	Vasiľov
				510157	Vavrečka	867489	Vavrečka
				510203	Zákamenné	871940	Zákamenné
				510246	Zubrohlava	873683	Zubrohlava
		510	Tvrdošín	510076	Suchá Hora	859401	Suchá Hora
				509663	Hladovka	816159	Hladovka
				509795	Liesek	832022	Liesek
				510106	Trstená	865478	Trstená
						866563	Ústie nad Priehradou
						866571	Oravské Hámre
						866580	Osada
		503	Dolný Kubín	509540	Dolný Kubín	812455	Kubínska hoľa
						838250	Mokraďská hoľa
				510211	Zázrivá	872806	Zázrivá

CHKO Horná Orava sa nachádza na 10 lesných celkoch (ďalej len „LC"). Podrobnosti o dotknutých vlastníkoch lesa sú uvedené v tabuľke č. 3.

Tabuľka č. 3: Zoznam dotknutých vlastníkov lesov na území CHKO Horná Orava

Názov	**Výmera podľa GIS (ha)**
LESY Slovenskej republiky	21821,5
neurčení (jednotliví vlastníci)	3967,6
Urbár Námestovo, pozemkové spoločenstvo	1111,8
Urbár Trstená, pozem. spol.	941,6
Bývalí urbarialisti obce Krušetnica-pozemkové spoločenstvo	748,1
Združenie bývalých urbarialistov obce Oravská Jasenica-pozemkové spoločenstvo	603,8
Spolok bývalých urbarialistov obce Bobrov	573,8
Pozemkové spoločenstvo urbáru obce Hladovka	514,8
Urbár obce Rabčice, pozemkové spoločenstvo	490,8
Bývalí urbarialisti obce Mutné, pozemkové spoločenstvo	481,8
Bývalí urbarialisti obce Lokca, pozemkové spoločenstvo	372,8
Urbár pozemkové spoločenstvo Oravské Veselé	328,0
Pozemkové spoločenstvo Urbár Suchá Hora	275,5
Urbár - pozemkové spoločenstvo obce Breza	260,3
Bývalí urbarialisti obce Lomná - pozemkové spoločenstvo	260,3
Urbariát obce Zubrohlava, pozemkové spoločenstvo	251,0
Bývalí urbarialisti obce Dolný Kubín, pozemkové spoločenstvo	244,5
Urbár - pozemkové spoločenstvo Klin	160,3

Združenie Urbáru obce Oravská Polhora, pozemkové spoločenstvo	131,9
Urbárski spolumajitelia Obce Zákamenné - pozemkové spoločenstvo	119,5
Združenie bývalých urbarialistov obce Sihelné, pozemkové spoločenstvo	119,0
Urbariát pozemkové spoločenstvo Oravská Lesná	102,7
Urbár Rabča - pozemkové spoločenstvo	95,7
Pozemkové spoločenstvo Vasiľov	92,9
Pozemkové spoločenstvo urbarialistov Hruštín	91,5
Spolumajiteľstvo bývalých urbarialistov obce Beňadovo - pozemkové spoločenstvo	80,1
Rímsko-katolícka cirkev	50,2
Pozemkové spoločenstvo Lesnianska hoľa	48,8
Združenie bývalých urbarialistov Vaňovka, pozemkové spoločenstvo	29,4
Okrúhlica - pozemkové spoločenstvo Zázrivá	25,9
Pasienkové pozemkové spoločenstvo Oravská Polhora	11,8
Spoločenstvo urbarialistov obce Vavrečka, pozemkové spoločenstvo	1,3

Prehľad využívania pozemkov podľa evidencie katastra nehnuteľností v CHKO je uvedený v tabuľke č. 4.

Mapa pozemkov podľa foriem vlastníctva vrátane prehľadu vlastníctva a podielu na výmere chráneného územia je v **prílohe č. 7.6.** Zoznamy parciel podľa katastra nehnuteľností sú v **prílohe č. 7.8.1 a v prílohe č. 7.8.2.**

Tabuľka č. 4: Prehľad druhov pozemkov a foriem vlastníctva v CHKO (podľa registra „C" katastra nehnuteľností stav k 31.03.2026)

Druh pozemku / **forma vlastníctva**	výmera (ha)							
	orná pôda	**vinica, záhrada, ovocný sad**	**trvalý trávny porast**	**lesný pozemok**	**vodná plocha**	**zastavaná plocha a nádvorie**	**ostatná plocha/bez DRP**	**Spolu**
štátne	3,6	–	45,6	17 505,6	426,2	67,9	20,8	18 069,6
súkromné	202,6	0,2	1 122,6	246,0	0,3	10,6	68,5	1 650,8
miest, obcí a samosprávneho kraja	0,1	–	8,9	5,1	0,1	71,8	72,0	158,0
cirkevné	–	–	1,0	4,5	–	–	0,6	6,0
podielové	70,5	0,1	989,1	3 770,6	4,4	17,7	118,5	4 970,9
bez LV	1 566,2	1,4	11 811,0	13 263,8	1 619,3	225,3	760,3	29 247,2
Spolu	1 843,0	1,7	13 978,2	34 795,5	2 050,3	393,3	1 040,7	54 102,5

Druh pozemku / **forma vlastníctva**	podiel (%)							
	orná pôda	**vinica, záhrada, ovocný sad**	**trvalý trávny porast**	**lesný pozemok**	**vodná plocha**	**zastavaná plocha a nádvorie**	**ostatná plocha/bez DRP**	**Spolu**
štátne	0,01		0,08	32,36	0,79	0,13	0,04	33,40
súkromné	0,37	< 0,01	2,07	0,45	< 0,01	0,02	0,13	3,05
miest, obcí, samosprávneho kraja	< 0,01		0,02	0,01	< 0,01	0,13	0,13	0,29
cirkevné			< 0,01	0,01			< 0,01	0,01
podielové	0,13	< 0,01	1,83	6,97	0,01	0,03	0,22	9,19

bez LV	2,89	< 0,01	21,83	24,52	2,99	0,42	1,41	54,06
Spolu	3,41	< 0,01	25,84	64,31	3,79	0,73	1,92	100,00

1.5 Výmera chráneného územia a jeho ochranného pásma

Podľa vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 420/2003 Z. z., ktorou sa vyhlasuje územie Chránenej krajinnej oblasti Horná Orava a jej zóny bola ustanovená výmera CHKO na **58 738 ha** a 4 zóny (z toho zóna A – 1 263 ha, zóna B – 3 356 ha, zóna C – 14 793 ha a zóna D – 39 326 ha). V prípade CHKO Horná Orava sa tým po prvýkrát na Slovensku, využila možnosť zónovania veľkoplošného chráneného územia, ktorú umožňoval už zákon o ochrane prírody a krajiny č. 287/1994 Z. z., ako aj súčasný zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov). Zároveň s rozčlenením územia na zóny boli na území CHKO zrušené dovtedajšie maloplošné chránené územia (prírodné rezervácie, národné prírodné rezervácie, chránené areály, prírodné pamiatky).

V zmysle návrhu zonácie sa navrhuje výmera CHKO na **54 102,5 ha**. Z toho podiel území s 5. stupňom ochrany dosahuje 1 434,6 ha (zóna A), so 4. stupňom ochrany 2 154,8 ha (zóna B), s 3. stupňom ochrany 16 041,0 ha (zóna C) a s 2. stupňom ochrany 34 472,1 ha (zóna D) z celkovej výmery zónovanej CHKO Horná Orava.

Dôvodom úpravy hranice CHKO je zohľadnenie potreby primeraného rozvoja obcí v súlade so schválenou územnoplánovacou dokumentáciou, najmä v súvislosti s rozvojom bývania, občianskej vybavenosti a technickej infraštruktúry. Navrhované zmeny sa týkajú predovšetkým zastavaných a intenzívne antropogénne ovplyvnených plôch s obmedzeným prírodným významom.

Hranice CHKO sa v neposlednom rade menia aj na základe aktuálneho výskytu a rozšírenia jednotlivých biotopov a druhov živočíchov v dôsledku zmeny prírodných pomerov. Na zmenu prírodných pomerov vplývajú aj vonkajšie prírodné faktory, najmä zmena klímy a striedanie extrémnych poveternostných podmienok, ktoré už v súčasnosti vedú k posunu areálu rozšírenia niektorých druhov a ovplyvňujú aj druhové zloženie biotopov.

Cieľom je zosúladiť hranice chráneného územia so súčasným stavom a funkčným využitím krajiny, pri zachovaní území s významnými prírodnými, ekologickými a krajinárskymi hodnotami.

Mapa navrhovaných zón v rámci územia CHKO Horná Orava je v **prílohe č. 7.3.1.**

2. Predmet a ciele ochrany

2.1 Vymedzenie predmetu ochrany a odôvodnenie ochrany

Predmetom ochrany chráneného územia sú vybrané **biotopy európskeho významu a národného významu** podľa prílohy č. 1 k vyhláške Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška MŽP SR č. 170/2021 Z. z.“), ktoré sú zároveň predmetom ochrany ÚEV, prekrývajúcimi sa s CHKO. Tieto biotopy európskeho významu sú uvedené v tabuľke č. 5 a národného významu v tabuľke č. 6 a zobrazené sú v mapovej **prílohe č. 7.4.1.**

Tabuľka č. 5: Biotopy európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany v CHKO Horná Orava podľa prílohy č. 1 k vyhláške MŽP SR č. 170/2021 Z. z.

Kód biotopu	Kód Natura	Názov biotopu	Kód ÚEV, kde je biotop predmetom ochrany
Vo 1	**3130**	Oligotrofné až mezotrofné stojaté vody s vegetáciou tried *Littorelletea uniflorae* a/alebo *Isoëto-Nanojuncetea*	SKUEV0304
Vo 2	**3150**	Pridodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition*	SKUEV0304, SKUEV0658, SKUEV0222
Vo 3	**3160**	Prirodzené dystrofné stojaté vody	SKUEV0191
Br 2	**3220**	Horské vodné toky a bylinná vegetácia pozdĺž ich brehov	
Br 6	**6430**	Brehové porasty deväťsilov	SKUEV0189
Kr 1	**4030**	Vresoviská	
Kr 10	*** 4070**	Kosodrevina	SKUEV0188, SKUEV0189
Al 1	**6150**	Alpínske travinno-bylinné porasty na silikátovom podklade	SKUEV0189
Al 5	**6430**	Vysokobylinné spoločenstvá alpínskeho stupňa	SKUEV0189
Al 9	**4060**	Vresoviská a spoločenstvá kríčkov v subalpínskom a alpínskom stupni	SKUEV0188, SKUEV0189
Tr 8	*** 6230**	Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte	SKUEV0057, SKUEV0185, SKUEV0188, SKUEV0189, SKUEV0190, SKUEV0191, SKUEV0661, SKUEV0662, SKUEV0826, SKUEV0828, SKUEV0963, SKUEV0964
Lk 1	**6510**	Nížinné a podhorské kosné lúky	SKUEV0659, SKUEV0660, SKUEV0662, SKUEV0826, SKUEV0828 SKUEV0963, SKUEV0964
Lk 5	**6430**	Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach	
Ra 2	**7120**	Degradované vrchoviská schopné prirodzenej obnovy	SKUEV0057, SKUEV0187, SKUEV0188, SKUEV0191
Ra 3	**7140**	Prechodné rašeliniská a trasoviská	SKUEV0057, SKUEV0185, SKUEV0187, SKUEV0189, SKUEV0190, SKUEV0191, SKUEV0193, SKUEV0222, SKUEV0963

Ra 6	**7230**	Slatiny s vysokým obsahom báz	SKUEV0185, SKUEV0190, SKUEV0191, SKUEV0193, SKUEV0222, SKUEV0963
Pr 3	*** 7220**	Penovcové prameniská	
Sk 2	**8220**	Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou	SKUEV0188
Sk 3	**8110**	Silikátové sutiny v montánnom až alpínskom stupni	SKUEV0188, SKUEV0189
Sk 8	**8310**	Nesprístupnené jaskynné útvary	SKUEV0189
Ls 1.1	*** 91E0**	Vŕbovo-topoľové nížinné lužné lesy	SKUEV0222, SKUEV0304, SKUEV0658
Ls 1.3	*** 91E0**	Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy	SKUEV0222, SKUEV0304, SKUEV0658
Ls 1.4	*** 91E0**	Horské jelšové lužné lesy	SKUEV0185, SKUEV0190, SKUEV0222, SKUEV0963
Ls 5.1	**9130**	Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy	SKUEV0185, SKUEV0188, SKUEV0189, SKUEV0304
Ls 5.2	**9110**	Kyslomilné bukové lesy	SKUEV0185, SKUEV0188
Ls 7.1	*** 91D0**	Rašeliniskové brezové lesíky	SKUEV0304
Ls 7.2	*** 91D0**	Rašeliniskové borovicové lesy	SKUEV0057, SKUEV0222
Ls 7.3	*** 91D0**	Rašeliniskové smrekové lesy	SKUEV0057, SKUEV0187, SKUEV0190, SKUEV0222, SKUEV0304, SKUEV0963
Ls 9.1	**9410**	Smrekové lesy čučoriedkové	SKUEV0185, SKUEV0188, SKUEV0189
Ls 9.2	**9410**	Smrekové lesy vysokobylinné	SKUEV0188, SKUEV0189
Ls 9.3	**9410**	Podmáčané smrekové lesy	SKUEV0057, SKUEV0185, SKUEV0188, SKUEV0189

Vysvetlivka: * prioritné biotopy európskeho významu – biotopy, za zachovanie ktorých má Európska únia mimoriadnu zodpovednosť

Tabuľka č. 6: Biotopy národného významu, ktoré sú predmetom ochrany v CHKO Horná Orava v zmysle prílohy č. 1 k vyhláške MŽP SR č. 170/2021 Z. z.

Kód biotopu	Názov biotopu
Kr 8	Vŕbové kroviny stojatých vôd
Kr 9	Vŕbové kroviny na zaplavovaných brehoch vôd
Lk 3	Mezofilné pasienky a spásané lúky
Lk 6	Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí
Lk 7	Psiarkové aluviálne lúky
Lk 10	Vegetácia vysokých ostríc
Pr 1	Prameniská horského a subalpínskeho stupňa na nevápencových horninách
Ls 7.4	Slatinné jelšové lesy

Predmetom ochrany sú v CHKO Horná Orava **biotopy chránených druhov** podľa prílohy č. 4, 5 a 7 k vyhláške MŽP SR č. 170/2021 Z. z., ktorých mapové zobrazenie predmetov ochrany je pre biotopy v prílohe č. 7.4.1, pre rastlinné druhy v **prílohách č. 7.4.2.1** až **7.4.2.7** a pre živočíšne druhy v **prílohách č. 7.4.3.1a** až **7.4.3.7l**.

Biotopy druhov rastlín európskeho významu, ktoré sú zároveň predmetom ochrany vybraných ÚEV:
MACHORASTY: **kosákovec lesklý (*Hamatocaulis vernicosus*)** – predmet ochrany SKUEV0191, **kyjanôčka zelená (*Buxbaumia viridis*)**,

CIEVNATÉ RASTLINY: **prilbica tuhá moravská (*Aconitum firmum* subsp. *moravicum*)** – predmet ochrany SKUEV0188, SKUEV0189, *** zvonček hrubokoreňový (*Campanula serrata*)** – predmet ochrany SKUEV0661, SKUEV0662, SKUEV0826, SKUEV0964, **vrchovka karpatská (*Tozzia carpathica*)** – predmet ochrany SKUEV0187, SKUEV0190, **črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*)** - mimo ÚEV.

Biotopy druhov rastlín národného významu:
MACHORASTY: dvojhrot vlnkatý (*Dicranum undulatum* (syn. *Dicranum bergeri*)), plstnatec rašelinový (*Helodium blandowii*), šťurovník dutolistý (*Scorpidium scorpioides*), ampulka guľovitá (*Splachnum sphaericum*).
CIEVNATÉ RASTLINY: andromédka sivolistá (*Andromeda polifolia*), čerkáč (bazanovec) kytkový (*Lysimachia thyrsiflora* (syn. *Naumburgia thyrsiflora*)), blatnica močiarna (*Scheuchzeria palustris*), bublinatka obyčajná (*Utricularia vulgaris*), červenavec alpínsky (*Potamogeton alpinus*), červenavec trávolistý (*Potamogeton gramineus*), čučoriedka barinná (*Vaccinium uliginosum*), diablik močiarny (*Calla palustris*), horec bodkovaný (*Gentiana punctata*), hviezdica dlholistá (*Stellaria longifolia*), ježohlav najmenší (*Sparganium natans*), kľukva močiarna (*Vaccinium oxycoccus* (syn. *Oxycoccus palustris)*), kruštík močiarny (*Epipactis palustris*), lomikameň okrúhlolistý pravý (*Saxifraga rotundifolia* subsp. *rotundifolia*), ľadenec barinný (*Lotus pedunculatus* (syn. *L. uliginosus)*), mečík strechovitý (*Gladiolus imbricatus*), nátržnica močiarna (*Comarum palustre*), ostrica barinná (*Carex limosa*), ostrica blšná (*Carex pulicaris*), ostrica Davallova (*Carex davalliana*), ostrica dvojdomá pravá (*Carex dioica* subsp. *Dioica*), ostrica málokvetá (*Carex pauciflora*), ostrica oblastá (*Carex diandra*), ostrica odchylná (*Carex appropinquata*), ostrica plstnatoplodá (*Carex lasiocarpa*), ostrica pošvatá (*Carex vaginata*), ostrica tôňomilná (*Carex umbrosa*), ostrica vrchovisková zaplavovaná (*Carex magellanica* subsp. *irrigua*), ostrica výbežkatá (*Carex chordorrhiza*), ostroplod biely (*Rhynchospora alba*), papraď hrebenatá (*Dryopteris cristata*), pavstavač hlavatý (*Traunsteinera globosa*), päťprstnica hustokvetá (*Gymnadenia densiflora*), päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*), praslička pestrá (*Equisetum variegatum* (syn. *Hippochaete variegata*)), rojovník močiarny (*Rhododendron tomentosum* (syn. *Ledum palustre*)), rožec alpínsky (*Cerastium alpinum*), rosička anglická (*Drosera anglica*), rosička okrúhlolistá (*Drosera rotundifolia*), rozpuk jedovatý (*Cicuta virosa*), sitina kostrbatá (*Juncus squarrosus*), šucha čierna (*Empetrum nigrum*), trčníček jednolistý (*Malaxis monophyllos* (syn. *Microstylis monophyllos*)), tučnica obyčajná (*Pinguicula vulgaris*), tučnolist vodný (tilovka vodná) (*Crassula aquatica* (syn. *Tillaea aquatica*)), vachta trojlistá (*Menyanthes trifoliata*), veronika štítovitá (*Veronica scutellata*), vŕba čučoriedkovitá (*Salix myrtilloides*) a jej krížence vŕba ušatá *(Salix × onusta)* a vŕba *(Salix aurita × S. myrtilloides × S. silesiaca)*, vŕba rozmarínolistá (*Salix rosmarinifolia* (syn. *S. repens* subsp. *rosmarinifolia*)), vstavač mužský poznačený (*Orchis mascula* subsp. *speciosa,* (syn. *O. m.* subsp. *signifera*)), vstavačovec bazový (*Dactylorhiza sambucina*), vstavačovec laponský (*Dactylorhiza lapponica*), vstavačovec májový pravý (*Dactylorhiza majalis* subsp. *majalis*), vstavačovec strmolistý neskorý (*Dactylorhiza incarnata* subsp. *pulchella*), vstavačovec škvrnitý mokraďný (*Dactylorhiza maculata* subsp. *elodes*), vstavačovec škvrnitý vresoviskový (*Dactylorhiza maculata* subsp. *ericetorum*), všivec lesný pravý (*Pedicularis sylvatica* subsp. *sylvatica*), všivec močiarny pravý (*Pedicularis palustris* subsp. *palustris*), žabník trávovitý (*Alisma gramineum*), žltohlav najvyšší (*Trollius altissimus*).

Predmetom ochrany CHKO je aj hybrid borovica Čelakovských (*Pinus x celakovskiorum*). Tento druh je na území Slovenska známy len z troch lokalít, pričom dva z nich sa nachádzajú v CHKO Horná Orava a populácie sú striktne viazané na vzácne rašeliniskové biotopy. Vzhľadom na veľmi obmedzený výskyt, nepriaznivý stav lokalít a význam zachovania genetickej diverzity hybridných populácií je potrebné zabezpečiť ich ochranu. Zachovanie taxónu je zároveň významné z hľadiska ochrany prirodzených evolučných procesov (Kormuťák A.: Cone size in

putative hybrid swarm populations of Pinus sylvestris L. and Pinus mugo Turra in northern Slovakia).

Biotopy druhov živočíchov európskeho významu:
HMYZ – VÁŽKY: **vážka (*Leucorrhinia pectoralis*)** – predmet ochrany SKUEV0057
GASTROPODA – ULITNÍKY: **pimprlík močiarny (*Vertigo geyeri*)** – predmet ochrany SKUEV0191, **pimprlík mokraďový (mokraďný) (*Vertigo (=Vertilla) angustior*)**,
OBOJŽIVELNÍKY: **kunka žltobruchá (*Bombina variegata*)** – predmet ochrany SKUEV0057, SKUEV0187, SKUEV0191, SKUEV0222, SKUEV0304, SKUEV0658, SKUEV0660, SKUEV0661, **skokan krátkonohý (*Pelophylax (=Rana) lessonae*), skokan ostropyský (*Rana arvalis*), mlok karpatský (*Lissotriton(=Triturus) montandoni*)** – predmet ochrany SKUEV0057, SKUEV0187, SKUEV0188, SKUEV0189, SKUEV0190, SKUEV0191, SKUEV0222, SKUEV0304, SKUEV0658, SKUEV0659, SKUEV0660, SKUEV0661,
RYBY A MIHULE: **mihuľa ukrajinská (Vladykovova) (*Eudontomyzon mariae* (*vladykovi*))** – predmet ochrany SKUEV0222, **hlaváč bieloplutvý (*Cottus gobio*)** – predmet ochrany SKUEV0222,
CICAVCE – HLODAVCE: **hraboš tatranský (*Microtus tatricus*)** – predmet ochrany SKUEV0189, **myšovka horská (*Sicista betulina*), bobor vodný/bobor euroázijský (*Castor fiber*)** – predmet ochrany SKUEV0304, SKUEV0658,
CICAVCE – ŠELMY: **rys ostrovid (*Lynx lynx*)** – predmet ochrany SKUEV0188, SKUEV0189, *** vlk dravý (*Canis lupus*)** – predmet ochrany SKUEV0188, SKUEV0189, *** medveď hnedý (*Ursus arctos*)** – predmet ochrany SKUEV0189, **vydra riečna (*Lutra lutra*)** – predmet ochrany SKUEV0222, SKUEV0304, SKUEV0658.

Biotopy druhov živočíchov národného významu:
HMYZ – VÁŽKY: šidlo (*Aeshna (=Aeschna) subarctica*), ligotavka (*Somatochlora* spp.), vážka (*Leucorrhinia rubicunda*), šidielko (*Coenagrion hastulatum*), *Somatochlora* spp., vážka rašelinisková (*Leucorrhinia dubia*),
OBOJŽIVELNÍKY: salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*), mlok horský (*Ichthyosaura (=Triturus) alpestris*), ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*), skokan hnedý (*Rana temporaria*);
PLAZY: vretenica severná /vretenica obyčajná (*Vipera berus*), jašterica živorodá (horský poddruh) (*Zootoca (=Lacerta) vivipara vivipara*),
VTÁKY: stehlík hnedkavý (*Acanthis (Carduelis) cabaret*), kalužiačik malý (*Actitis (Tringa) hypoleucos*), ľabtuška lúčna (*Anthus pratensis*), ľabtuška vrchovská (*Anthus spinoletta*), červenák karmínový (*Carpodacus erythrinus*), kulík riečny (*Charadrius dubius*), močiarnica mekotavá (*Gallinago gallinago*), kačica chripľavka (*Mareca (Anas) strepera*), brehuľa hnedá (*Riparia riparia*), prhľaviar červenkastý (*Saxicola rubetra*), cíbik chochlatý (*Vanellus vanellus*),
CICAVCE – PÁRNOKOPITNÍKY: los mokraďový (*Alces alces*).

Biotopy druhov vtákov národného a európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany v **SKCHVU008 Horná Orava**: **bocian biely (*Ciconia ciconia*)**, **bocian čierny (*Ciconia nigra*)**, **ďubník trojprstý (*Picoides tridactylus*)**, **hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*)**, **chrapkáč poľný (*Crex crex*),** kalužiak červenonohý (*Tringa totanus*), **kuvičok vrabčí (*Glaucidium passerinum*)**, **orol krikľavý (*Clanga (Aquila) pomarina*)**, **chriašť bodkovaný (*Porzana porzana*)**, **chriašť malý (*Zapornia (Porzana) parva*)**, **jariabok hôrny (*Tetrastes (Bonasia) bonasia*)**, **orol skalný (*Aquila chrysaetos*)**, **pôtik kapcavý (*Aegolius funereus*)**, prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), **rybárik riečny (*Alcedo atthis*)**, **rybár riečny (*Sterna hirundo*)**, **sova dlhochvostá (*Strix uralensis*)**, **strakoš obyčajný (*Lanius collurio*)**, strakoš veľký (*Lanius excubitor*), **tesár čierny (*Dryocopus martius*)**, **včelár lesný (*Pernis apivorus*)**, **výr skalný (*Bubo bubo*)**, **žlna sivá (*Picus canus*)**, žltochvost hôrny (*Phoenicurus phoenicurus*).

Nakoľko dochádza k prekryvu CHKO Horná Orava s uvedeným CHVÚ na 99,5 %, tieto druhy sa zároveň považujú aj za predmet ochrany CHKO.

Vysvetlivky:
* prioritné druhy – druhy, za zachovanie ktorých má Európska únia mimoriadnu zodpovednosť
druhy rastlín a živočíchov európskeho významu sú zvýraznené tučným písmom.

Abiotické javy

Formy svahovej modelácie, erózie, zvetrávania, štruktúrne a tektonické formy:

Geologickou zaujímavosťou CHKO je výskyt **pseudokrasových jaskýň** na Babej hore. Pod pseudokrasom rozumieme povrchové i podzemné formy krasu vytvorené na nekrasových horninách, v tomto prípade v pieskovcoch. Na Babej hore bolo doteraz objavených 12 jaskýň (11 na Malej Babej hore a 1 na Babej hore). Tieto jaskyne vznikli nepravidelnými tektonickými poruchami a mrazovým zvetrávaním v jemnozrnných pieskovcoch magurského flyšu. V masíve Babej hory sa vyskytujú pod vrcholom podzemné dutiny približne oválneho tvaru. Ide väčšinou o nízke a úzke puklinové chodby, ktoré sú známe pod ľudovým názvom Oravské pivnice. Najväčšia z dutín evidovaná ako Jaskyňa na Babej hore sa nachádza v nadmorskej výške 1 680 m n. m. a je dlhá 10 metrov. Najväčšou z jaskýň je Jaskyňa v Malej Babej hore I. Nachádza sa v nadmorskej výške 1 367 m n. m., je dlhá približne 60 metrov a má charakter rozsadlinovo-rútivej jaskyne. V tesnej blízkosti tejto jaskyne sa nachádza druhá najväčšia a to Jaskyňa v Malej Babej hore II. Táto jaskyňa má dĺžku približne 50 metrov, hĺbku 16 metrov a je podobného typu ako prvá jaskyňa. Zaujímavá je tým, že je rozrušená vodorovnými puklinami hrúbky 10 – 15 cm, ktorými vidieť do ďalších puklín súbežných s tektonikou a smerom jaskyne. Pri týchto dvoch je evidovaných ešte ďalších 7 jaskýň. Sú to jaskyne Priepasť, Skratka, Závalová, Krátka, Zbojnícka, Zadymená a Jaskyňa na Malej Babej hore III. Posledné dve (Zlatá studňa I. a Zlatá studňa II – Medvedia jaskyňa) sa nachádzajú na slovensko – poľskom pohraničí v nadmorskej výške 1 400 m n. m.

Medzi najznámejšie formy reliéfu patria tzv. **periglaciálne formy**, ktorých vznik v tejto oblasti je podmienený najmä pôsobením vody a jej opakovaným zamŕzaním a rozmŕzaním (známe ako mrazové zvetrávanie a regelačná činnosť). Na Babej hore možno z periglaciálnych foriem sledovať **periglaciálne rozpadnutý štít** samotného vrcholu Babej hory, **kamenné moria a ľadovcový kar**.

Procesom opadávania úlomkov zo skalných stien (mrazovým rozpadom horniny) vznikli na území Babej hory a Pilska **mrazové zruby.** V oblasti Babej hory je zaznamenaný aj výskyt **skalnej ihly**.

V sedle medzi Malou a Veľkou Babou horou (približne v 1 400 m n. m. a v chrbtovej depresii pod Malou Babou horou) nachádzame mačinovo — pôdne mrazové kopčeky **thufury**.

Z mrazových vegetačných pôdnych foriem, sa taktiež v oblasti Babej hory vyskytujú štruktúrne **polygonálne pôdy.** Z mrazových a vegetačných pôdnych foriem, ktoré na rozdiel od štruktúrnych pôd nemajú mrazom triedený materiál, sú tu na viacerých miestach sa vyskytujúce **lysinové pôdy**, menej **girlandové pôdy,** ktoré sa nachádzajú na južnom úbočí pod vrcholom Babej hory.

Hydrogeologické formy:

Na zamokrených miestach severne od obce Klin cca 500 m, nad ľavým brehom potoka, v nadmorskej výške 740 — 750 m n. m. sa nachádza rašelinisko Ťaskovka, kde na ploche 0,5 ha sa nachádzajú **penovce** almového typu, ojedinele i **penovcové kopy**.

Z hydrologických foriem sa na území CHKO nachádza viacero **prameňov** a **pramenísk.** K hydrologickým zaujímavostiam patrí výskyt **minerálnych vôd sulfánových** (Ústie nad priehradou, Mútne, Rabčice, Oravská Polhora) a **minerálnych vôd metánových** (Slaná voda,

Sihelné). Pramene na Slanej vode patria k nedegradovaným marínogénnym (morským) vodám živičného pôvodu s vysokým obsahom jódu a brómu.

2.2 Zhodnotenie stavu predmetu ochrany a stanovenie cieľov ochrany

Na základe zhodnotenia stavu druhov a biotopov zo správ podľa článku 17 smernice o biotopoch, medzinárodných záväzkov a cieľov stanovených v strategických dokumentoch Európskej únie a Slovenskej republiky je potrebné v predmetnom území zachovať alebo zlepšiť stav uvedených predmetov ochrany ÚEV.

Stav jednotlivých predmetov ochrany CHKO Horná Orava je nasledovný:

Biotopy európskeho významu

Biotop **Vo 1 Oligotrofné až mezotrofné stojaté vody s vegetáciou tried *Littorelletea uniflorae* a /alebo *Isoëto-Nanojuncetea* (3130)** sa v území vyskytuje na výmere v prieme 7,5 ha. Biotop sa tu vyvinul vďaka výstavbe vodnej nádrže (ďalej len „VN“) Orava. Vyznačuje sa výraznou priestorovou fluktuáciou v dôsledku kolísania vodnej hladiny VN. Jeho stav je do veľkej miery závislý od manipulačného poriadku VN (dĺžky obnaženia dna na okrajoch VN), a je možné ho hodnotiť ako priaznivý.

Biotop **Vo 2 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* (3150)** sa v území vyskytuje na výmere 46 ha. Biotop sa tu vyvinul vďaka výstavbe VN Orava. Vyznačuje sa výraznou priestorovou fluktuáciou v dôsledku kolísania vodnej hladiny VN. Na prevažnej časti plochy sa strieda s biotopom Vo 1, Lk 10. Jeho stav je do veľkej miery závislý od manipulačného poriadku VN, ale je možné ho hodnotiť ako priaznivý.

Biotop **Vo 3 Prirodzené dystrofné stojaté vody (3160)** sa v území nachádza v podobe šlenkov na rašeliniskách na obmedzenej výmere cca 10 m^2. Biotop vo veľmi zlom stave, na pokraji zániku v dôsledku zmeny vodného režimu na rašeliniskách, ale aj zmien klímy. Na Klinskom rašelinisku aj Mútňanskom rašelinisku sa môže vyvinúť v depresiách naplnených vodou po aktivitách bobra na západnom okraji lokality.

Biotop **Br 2 Horské vodné toky a bylinná vegetácia pozdĺž ich brehov (3220)** sa na území CHKO zachoval len fragmentárne, v podobe menších mikrohabitatov viazaných na prirodzenejšie úseky vodných tokov. Vyskytuje sa predovšetkým na štrkových laviciach a ostrovčekoch v korytách a nivách tokov, ktoré sú formované pravidelnou vodnou eróziou a sedimentáciou. Jeho stav negatívne ovplyvňuje najmä odber štrkov, prejazd motorových vozidiel.

Biotop **Br 6 Brehové porasty deväťsilov (6430)** sa vyskytuje na území na výmere 30 ha. Biotop je koncentrovaný do nív vodných tokov a priľahlých mokradí. V súčasnosti je ohrozovaný najmä ilegálnou ťažbou štrku, prejazdom vozidiel a výskytom inváznych nepôvodných druhov *Impatiens glandulifera, Fallopia japonica*.

Biotop **Lk 5 Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach (6430)** sa vyskytuje na území na celkovej zmapovanej výmere 103 ha. Biotop je súčasťou komplexu mozaiky podmáčaných lúk a rašelininných biotopov. Na lokalitách s výskytom slatinných biotopov ho v niektorých prípadoch môžeme hodnotiť ako ich degradačné štádium vplyvom nevyužívania. Trend vývoja biotopu je však negatívny. V minulosti bol pravdepodobne oveľa častejší, veľká časť alúvií tokov v rámci CHKO je odvodnená, korytá riek sú zahĺbené a na silne podmáčaných lokalitách sa už nehospodári.

Biotop **Kr 1 Vresoviská (4030)** sa na území CHKO vyskytuje veľmi ojedinele, pričom jeho pôvodný rozsah bol výrazne redukovaný najmä v dôsledku zalesňovania neproduktívnych pasienkov. Zachoval sa už len v niekoľkých izolovaných fragmentoch s celkovou výmerou približne 1 ha. Najvýznamnejší zachovaný fragment sa nachádza v katastri obce Oravská Jasenica (Vyšné lazy), kde bola lokalita vzhľadom na výskyt biotopu zaradená do D zóny CHKO Horná Orava. Malé populácie pretrvávajú aj v katastrálnych územiach obcí Rabča (za Medveďovkami) a Bobrov (za Kalváriou).

Biotop **Kr 10 Kosodrevina (* 4070)** je v území evidovaný v celkovej výmere 122,6 ha. V celom CHKO je v priaznivom stave s tendenciou postupného rozširovania sa v dôsledku prirodzenej sukcesie a to na úkor iných prírodných biotopov (Al 9, Tr 8). Časť kosodreviny bola vo vrcholových polohách Pilska vysadená a bola mapovaná ako biotop Kr 11 – vysadená kosodrevina (cca 28 ha). Ak sa to v záujme ochrany alebo obnovy biotopov alebo biotopov druhov, ktoré sú predmetom ochrany ukáže ako nevyhnutné, je prípustná redukcia časti biotopu (prevažne vysádzanej kosodreviny a jeho premena na biotop Al 9 alebo Tr 8).

Biotop **Al 1 Alpínske travinno-bylinné porasty na silikátovom podklade (6150)** sa vyskytuje v území len v rámci masívu Babej hory na výmere 4,8 ha. Stav biotopu je hodnotený ako nepriaznivý, najmä v dôsledku prebiehajúcej sukcesie a postupnej transformácie porastov smerom k biotopom Kr 10 a Al 9.

Biotop **Al 5 Vysokobylinné spoločenstvá alpínskeho stupňa (6430)** sa na území CHKO vyskytuje v subalpínskom až alpínskom stupni, najmä v masívoch Pilska a Babej hory, kde osídľuje predovšetkým línie žľabov a vlhšie stanovištia pozdĺž horských potokov. Predpokladaná celková výmera biotopu je približne 4 ha. Biotop je zachovaný v dobrom stave, pričom jeho porasty vykazujú len lokálne prejavy sukcesie a zarastania drevinami, ktoré v súčasnosti nepredstavujú významné ohrozenie jeho existencie.

Biotop **Al 9 Vresoviská a spoločenstvá kríčkov v subalpínskom a alpínskom stupni (4060)** sa vyskytuje v území hlavne vo vrcholových častiach v Babej hory a Pilska na celkovej výmere 82,3 ha. Biotop v zhoršujúcom sa stave s tendenciou postupného ustupovania v dôsledku prirodzenej sukcesie a to na úkor iných rozširujúcich sa prírodných biotopov (Kr 10, Ls 9.1). Časť kosodreviny bola vo vrcholových polohách Pilska vysadená a bola mapovaná ako biotop Kr 11 – vysadená kosodrevina (cca 28 ha). V týchto častiach je prípustná redukcia časti biotopu a jeho premena na biotop Al 1 alebo Tr 8.

Biotop **Tr 8 Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte (* 6230)** je v území prevažne v nepriaznivom stave. Jeho celková výmera je 179,22 ha. Stav biotopu je veľmi rozdielny medzi jednotlivými územiami, nachádza sa viac menej už iba v mozaike s inými biotopmi (Lk 1). Sukcesiou, intenzifikáciou, či zarastením krovitých vŕb a kosodrevinou.

Biotop je možné obnoviť buď na úkor iných prírodných biotopov (Kr 10, Al 9), ktoré sú predmetom ochrany alebo zvrátením zarastania extenzívnych pasienkov lesom motivovaním miestnych farmárov.

V lokalite Hruštínska hoľa je biotop zachovaný v najlepšej kvalite a s dobrou reprezentativitou sa nachádza vo východnej časti s roztrúsenými smrekmi a v častiach mimo hrebeňa. Na hrebeni sú známky po pastve hovädzím dobytkom a košarovaní a tu sa biotop nachádza v horšej kvalite. Intenzita pastvy nie je celkom vhodne rozložená na celú nelesnú plochu. V okrajových častiach sa zvyšuje prítomnosť čučoriedky, ktorá v západnej časti (v okolí kóty Príslopec, Bzinská hoľa) už dominuje, naopak rovný hrebeň je viac využívaný (najvyššia intenzita v sedle medzi kótami Príslopec a Magurka). Za súčasného stavu manažmentu budú okraje zarastať a plocha biotopu sa bude zmenšovať.

Rovnako v lokalite Lomnianska hoľa sa udržiava pastvou hovädzieho dobytka. Vzhľadom

k tomu, že pastva nie je rovnomerná vo všetkých častiach, aj kvalita biotopu je rôzna. Hrebeňové partie sú využívané intenzívnejšie, okrajové časti menej. Navyše aj začiatok pastvy nie je nastavený celkom vhodne. Porast je vyšší s dominanciou metlice trsnatej (*Deschampsia cespitosa*), ktorú sa so začiatkom pastvy v auguste nedarí potláčať. Tým sa znižuje reprezentativita, ale aj kvalita biotopu. Aj intenzita zarastania biotopu smrekom je rôzna pričom pre zachovanie biotopu, resp. zlepšenie jeho stavu je nevyhnutné cyklicky realizovať výrub náletových drevín. Zatiaľ iba maloplošne niektoré okrajové časti zarastajú čučoriedkou.

Biotop **Lk 1 Nížinné a podhorské kosné lúky (6510)** sa v rámci CHKO vyskytuje na výmere 3 946 ha. Prevažná časť biotopu je každoročne kosená, čo vytvára predpoklad na zachovanie biotopu v priaznivom stave. Bolo by vhodné dokášať okrajové a strmšie časti, ktoré zostávajú bez pravidelného obhospodarovania. V niektorých územiach v súčasnosti nebol biotop vymapovaný, došlo k degradácii biotopu vplyvom sukcesie a zvýšenej intenzity pastvy (vymapované ako intenzívne obhospodarované lúky). Jeho obnova je reálna pri nastavení vhodného manažmentu.

Biotop **Pr 3 Penovcové prameniská (* 7220)** sa na území CHKO Horná Orava vyskytuje veľmi ojedinele. Menšie mikrostanovištia s charakteristickými prejavmi biotopu sa môžu lokálne vyskytovať aj v rámci komplexov iných mokraďových biotopov. Jediný doposiaľ potvrdený výskyt sa nachádza v lokalite Ťaskovka v katastrálnom území Klin, na výmere približne 0,1 ha.

Biotop **Ra 2 Degradované vrchoviská schopné prirodzenej obnovy (7120)** je v území evidovaný na výmere 107,2 ha.

V oblasti Sosniny (lokalita Rudné) a prihraničnom páse východne a severne od ťaženého rašeliniska Rudné ide o lokality s výrazne narušeným vodným režimom v dôsledku čoho dochádza k zvyšovaniu pokryvnosti drevín. Hlavne v suchých rokoch je badať nedostatok vody v šlenkoch. Predpokladom zlepšenia stavu je čiastočná obnova vodného režimu v celom komplexe vrchoviska Suchá Hora, ktoré bolo odvodnené za účelom ťažby rašeliny. Na zlepšenie stavu by bolo vhodné v niektorých častiach redukovať nálety drevín a čoraz viac expandujúce exempláre *Vaccinium corymbosum*. Výmeru biotopu by bolo možné zvýšiť severne od ťaženého vrchoviska a to výraznou redukciou drevín (borovice lesnej). Predmetné lokality predstavujú, napriek silnému narušeniu, jedny z najhodnotnejších ukážok vrchovísk z celoslovenského pohľadu.

Biotop je v celom území narušený odvodňovaním a následným zalesňovaním. Kým v lokalite Spálený grúnik je po obnove vodného režimu možné očakávať rýchlu regeneráciu spoločenstiev, na lokalite Tisovnica bude aj v prípade úplnej likvidácie odvodňovacieho systému a odstráneniu nežiadúcich drevín obnova pôvodných rastlinných spoločenstiev otázna. Na Klinskom a Mutňanskom rašelinisku v dôsledku zmien v širšom okolí (odvodnenie, urbanizácia – lokalita Klinské rašelinisko) a rýchlo postupujúcej prirodzenej sukcesie umocnenej lokálnymi (odvodnenie) aj globálnymi zmenami (zmena klimatických podmienok) a zanechaním tradičného obhospodarovania (kosba a pasenie). Na najvyššie položenej lokalite na Pilsku biotop degradoval v dôsledku sukcesie i keď tu doposiaľ rastú druhy viazané svojim výskytom na vrchoviská, napr. *Vaccinium uliginosum, Eriophorum vaginatum*.

Biotop **Ra 3 Prechodné rašeliniská a trasoviská (7140)** je v území evidovaný na výmere 76,6 ha. Biotop sa vyskytuje hojne v oblasti Sosniny a Hladovských borov, ako aj v oblasti Surdíky. Najcennejšie plochy v Sosnine sú negatívne ovplyvnené odvodňovaním rašelinísk a rašelinných lesov bezprostredne za štátnou hranicou v Poľskej republike. Negatívne ovplyvnenie sa miestami prejavuje postupujúcou sukcesiou drevín (hlavne jelše sivej), vysychaním niektorých šlekov (napr. s výskytom *Sparganium natans*, ktorý tu výrazne ustúpil) či prienikom niektorých inváznych nepôvodných druhov do biotopu. V oblasti Surdíkov sú lokality skoro bez ovplyvnenia odvodnením, avšak aj tu dochádza k nežiadúcim zmenám

v dôsledku globálnych zmien klímy (dlhotrvajúce obdobia sucha, zvýšený výpar, zmena v režime zrážok, spád dusíka). Lokality predstavujú, napriek čiastočnému narušeniu, jedny z najhodnotnejších ukážok prechodných rašelinísk z celoslovenského pohľadu. V lokalite Slaná voda je biotop udržiavaný v priaznivom stave, no je ovplyvnený vyťažením okolitých rašelinných lesov (najmä severne od chaty Slaná voda) alebo v dôsledku prirodzenej sukcesie (Rabčické bory - Mareňákovka).

Veľký problém nielen tohto rašelinného biotopu je aj neúmyselné odvodňovanie pohybom ťažkej techniky a vytváraním hlbokých koľají odvádzajúcich vodu z územie a odvodňovaním územia (odvodňovacie ryhy popri cestách). Dôslednou ochranou, odstránením negatívnych javov (vylúčenie ťažby dreva a pohybu ťažkých mechanizmov v okolitých rašelinných lesoch) a v prípade nastavenia správneho manažmentu (brzdenie sukcesie periodickým odstraňovaním drevín) sa výmera biotopu zachová a jeho stav zlepší. V rámci významných nelesných rašelinísk je v zlom stave na oboch lokalitách Klinské a Mutňanské rašelinisko a to v dôsledku zmien v širšom okolí (odvodnenie, urbanizácia – hlavne lokalita Klinské rašelinisko) a rýchlo postupujúcej prirodzenej sukcesie umocnenej lokálnymi (odvodnenie) aj globálnymi zmenami (zmena klimatických podmienok) a zanechaním tradičného obhospodarovania (kosba a pasenie). Aj keď sa na lokalitách vykonávajú, resp. vykonávali opatrenia na zlepšenia stavu, biotopy ďalej degradujú a ich výmera sa bude pravdepodobne ďalej zmenšovať, ak nebude na lokalite Klinské rašelinisko výrazne zlepšený hydrologický režim a pravidelné odstraňovanie sukcesných rastlín a drevín, hrozí tu biotopu bezprostredný zánik.

Biotop nie je v priaznivom stave v dôsledku absencie primeranej starostlivosti. Ak sa tento stav nezmení na mnohých lokalitách dôjde k zániku biotopu v strednodobom horizonte. V mnohých prípadoch sa stav biotopu v dôsledku rýchlo postupujúcej sukcesie ako následku absencie manažmentu a odvodnenia lokality v minulosti rýchlo zhoršuje. Pre zlepšenia stavu biotopu je nevyhnutné obnoviť vodný režim lokalít, odstrániť dreviny (obnova biotopu) a zabezpečiť primeraný pravidelný manažment.

Biotop **Ra 6 Slatiny s vysokým obsahom báz (7230)** je v území evidovaný na výmere 36,6 ha. Biotop je v nepriaznivom stave na všetkých lokalitách a to v dôsledku zmien v širšom okolí (odvodnenie, urbanizácia – hlavne lokalita Klinské rašelinisko) a rýchlo postupujúcej prirodzenej sukcesie umocnenej lokálnymi (odvodnenie) aj globálnymi zmenami (zmena klimatických podmienok) a zanechaním tradičného obhospodarovania (kosba a pasenie). Ak sa nepodniknú zásadné a rýchle opatrenia na zlepšenia stavu, biotop bude ďalej degradovať a jeho výmera sa bude ďalej zmenšovať, pričom na lokalite Klinské rašelinisko hrozí biotopu bezprostredne zánik. Cca 80 – 90 % tohto typu biotopu tu už zanikla zarastením drevinami (krušina jelšová, vŕby, breza). V lokalite Jelešňa je jeho stav nepriaznivý v dôsledku absencie primeranej starostlivosti. Ak sa tento stav nezmení dôjde k zániku biotopu v strednodobom horizonte. Obdobne aj v lokalite Osadská sa stav biotopu v dôsledku rýchlo postupujúcej sukcesie ako následku absencie manažmentu a odvodnenia lokality v minulosti rýchlo zhoršuje, resp. došlo k zániku biotopu. Pre zlepšenie stavu biotopu je nevyhnutné obnoviť vodný režim lokalít, odstrániť dreviny a zabezpečiť primeraný pravidelný manažment.

Biotop **Sk 2 Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou (8220)** sa vyskytuje v masíve Babej hory na výmere 0,01 ha. Maloplošne a bodovo zastúpený druhovo ochudobnený biotop (Mechy, Pilsko) nie je v súčasnosti v priaznivom stave.

Biotop **Sk 3 Silikátové skalné sutiny v montánnom až alpínskom stupni (8110)** sa vyskytuje v rámci vrcholových častí vrcholov Pilsko a Babia hora na celkovej výmere 0,89 ha. Maloplošne zastúpený a druhovo ochudobnený biotop na lokalitách Mechy, Pilsko a na kóte Babia

hora, Malá Babia hora - Žleby. Nie je v súčasnosti v priaznivom stave.

Biotop **Sk 8 Nesprístupnené jaskynné útvary (8310)** je evidovaný len na lokalite Babia hora. Ide o verejnosti neprístupný podzemný útvar.

Biotop **Ls 1 (* 91E0)** je prezentovaný v území troma typmi biotopov: **Ls 1.1 Vŕbovo-topoľové nížinné lužné lesy (* 91E0), Ls 1.3 Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy (* 91E0), Ls 1.4 Lužné lesy vŕbovo-topoľové a jelšové lesy (* 91E0)** na celkovej výmere 450 ha. Najviac je zastúpený biotop Ls 1.3 v rámci zachovalých tokov, ako je Jelešňá, Mútňanka, Biela Orava, Polhoranka a v okolí Oravskej priehrady. Stav biotopu v územiach je ovplyvnený najmä záberom lokalít výstavbou v okolí vodných tokov. Naopak mu veľmi prospieva činnosť bobra. Vývoj lesov je v CHKO silne ovplyvnený výstavbou VN a výsadbou zeleného pásu okolo nej. Postupným vývojom je možné, že viaceré ďalšie časti lesov, napr. v Zubrohlavskej zátoke dospejú do stavu, že ich bude možné klasifikovať ako biotop (* 91E0). Na pravidelne zaplavovaných plochách sa sekundárne vyvinul biotop Ls 1.1 na výmere 16,44 ha.

Biotop **Ls 5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (9130)** je v území zaznamenaný na výmere 418,4 ha. Biotop je tu v priaznivom stave v dôsledku dlhodobého prirodzeného vývoja sa postupne obnovujú všetky jeho prirodzené parametre (drevinové zloženie, ale hlavne štruktúra a zastúpenie hrubého odumretého dreva).

Biotop **Ls 5.2 Kyslomilné bukové lesy (9110)** je v území zaznamenaný na výmere 318,4 ha. Biotop je tu v priaznivom stave v dôsledku dlhodobého prirodzeného vývoja sa postupne obnovujú všetky jeho prirodzené parametre (drevinové zloženie, ale hlavne štruktúra a zastúpenie hrubého odumretého dreva).

Biotop smrekových lesov je reprezentovaný troma typmi biotopov. Biotop **Ls 9.3 Podmáčané smrekové lesy (9410)** je zaznamenaný v celkovej výmere 41 ha. Je potrebné zlepšenie štruktúry biotopu. Biotopy **Ls 9.1** a **Ls 9.2 Horské smrekové lesy (9410)** sú v území evidované na celkovej výmere 853 ha. Na Pilsku je biotop v priaznivom stave (prevažná časť má charakter pralesa – 431 ha) s tendenciou postupného rozširovania sa v dôsledku prirodzenej sukcesie do vyšších polôh Pilska a to na úkor iných prírodných biotopov (Kr 10, Al 9). Na Babej hore je tiež v priaznivom stave (prevažná časť má charakter pralesa – 253 ha) s tendenciou postupného rozširovania sa v dôsledku prirodzenej sukcesie do vyšších polôh Babej hory a to na úkor iných prírodných biotopov (Kr 10, Al 9, Tr 8). V poslednej dekáde prechádza tento biotop dynamickými prirodzenými zmenami (disturbancie – vietor, podkôrny hmyz).

Biotop rašeliniskových lesov je zastúpený všetkými troma typmi biotopu európskeho významu. Najviac je zastúpený biotop **Ls 7.2 Rašeliniskové borovicové lesy (* 91D0)** a **Ls 7.3 Rašeliniskové smrekové lesy (* 91D0)** v celkovej výmere 1 028 ha. Ťažiskový výskyt biotopu je v lokalitách Sosnina, Hladovské a Suchohorské bory, kde sa koncentruje až 55 % z výmery biotopu (* 91D0) na Slovensku. Je potrebné zachovať, resp. zlepšiť stav biotopu obnovením vodného režimu a vylúčením ťažby dreva a pohybu motorových vozidiel po území. Tie okrem narušovania vodného režimu tvorbou koľají, predstavujú aj hrozbu zavlečenia nepôvodných a inváznych nepôvodných druhov do územia (napr. 1 lokalita *Fallopia japonica* na ploche cca 10 x 10 m v blízkosti lesnej cesty). Stav biotopu je ovplyvnený odvodňovacími opatreniami realizovanými v širšej oblasti. Je nevyhnutné realizovať všetky opatrenia na zlepšenie a obnovenie jeho priaznivého stavu. Biotop nie je v priaznivom stave a to najmä v polygóne severne od chaty Slaná voda (SKUEV0190) a to v dôsledku ťažby dreva (odclonenie plôch – zmena svetlených a hydrologických pomerov, neúmyselné odvodňovanie pohybom ťažkej techniky a vytváraním hlbokých koľají odvádzajúcich vodu z územie) a odvodňovaním územia (odvodňovacie ryhy popri cestách). Dôslednou ochranou a odstránením negatívnych javov (najmä odvodnenia) je možné výmeru biotopu zvýšiť o 15-20 ha (v súčasnosti rúbaniská X2). Smerom k Ls 7.3 sa bude veľmi pravdepodobne vyvíjať aj prevažná časť plochy na východnom

okraji ÚEV (Mareňákovka s výmerou 26,22 ha), ktorá predstavuje zarastené prechodné rašeliniská a vlhké lúky. Na dosiahnutie cieľa zvýšenia výmery biotopu na 80 ha v horizonte platnosti Programu starostlivosti o CHKO je potrebné zabezpečiť vhodný manažment územia, najmä vylúčenie ťažby dreva a pohybu ťažkých mechanizmov.

Biotopy národného významu

Kr 8	Vŕbové kroviny stojatých vôd
Kr 9	Vŕbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek
Lk 3	Mezofilné pasienky a spásané lúky
Lk 6	Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí
Lk 7	Psiarkové aluviálne lúky
Lk 10	Vegetácia vysokých ostríc
Pr 1	Prameniská horského a subalpínskeho stupňa na nevápencových horninách
Ls 7.4	Slatinné jelšové lesy

<u>Druhy rastlín európskeho významu</u>:

Druh machorastu európskeho významu **kosákovec lesklý (*Hamatocaulis vernicosus*)** je predmetom ochrany v rámci SKUEV0191, kde sa vyskytuje recentne len na lokalite Beňadovské a Mútňanské rašelinisko, kde je jeho populácia prosperujúca, životaschopná o veľkosti niekoľko desiatok m^2. Pre zachovanie tejto populácie je nevyhnutné zabezpečiť pravidelné ručné kosenie jedenkrát do roka, ktoré sa vykonáva. Na lokalite Klinské rašelinisko bol *Hamatocaulis vernicosus* udávaný len v 60-tych rokoch bryológom Peciarom, v súčasnosti sa na lokalite nevyskytuje. Druh je zaznamenaný tiež v malých populáciách (niekoľko m^2) v lokalite Veselské hájiky, nad chatou Slaná voda, lokalita pri štátnej ceste v smere z Brezy do Beňadova (lokalita Palčie) a v lokalite Hraničný Kriváň, kde nie je v priaznivom stave. Lokality sú negatívne ovplyvnené nedostatok manažmentu, zarastaním vegetáciou bylín, drevinami a presychaním lokality.

Druh machorastu **kyjanôčka zelená (*Buxbaumia viridis*)** je predmetom ochrany CHKO Horná Orava. Druh bol zistený na 16 lokalitách a stále sa zisťujú nové miesta výskytu. Je predpoklad, že rozptýlený výskyt bude vo veľkej časti územia CHKO okrem najteplejších polôh a intenzívnych hospodárskych lesov. Stav populácií druhu vzhľadom na narastajúci počet nájdených lokalít jedincov, môžeme považovať za priaznivý.

Tento druh je viazaný na prítomnosť mŕtvej, rozkladajúcej sa drevnej hmoty v lesoch, ktorá je jej biotopom. Pre existenciu druhu je kľúčové ponechávanie ležiacej, mŕtvej drevnej hmoty na mieste, ktorá sa postupným rozkladom mení na vhodný biotop. Odstraňovanie mŕtveho dreva (ležiacich kmeňov predovšetkým jedlí, smrekov aj bukov) dramaticky znižuje šancu druhu na prežitie. Druh je ohrozený predovšetkým intenzívnou lesohospodárskou činnosťou vo zvyškoch zachovalých lesov. Vyššie uvedené dôvody prispeli k stratégii zvýšeného podielu bezzásahových lesov v rámci CHKO.

Druh **prilbica tuhá moravská (*Aconitum firmum* ssp. *Moravicum*)** je predmetom ochrany v SKUEV0188, SKUEV0189. Druh sa vyskytuje popri vodných tokoch aj občasných a to od spodnej hranice ÚEV až po hornú hranicu lesa. Miestami sa vyskytuje jednotlivo (jedince), miestami veľmi pospolito (stovky jedincov). Zriedkavejšie sa druh vyskytuje na rozsiahlejších prameniskách alebo na vlhších miestach v kosodrevine. Výskyt zbieha popri potokoch aj mimo ÚEV. Je potrebné uviesť, že rastliny vyskytujúce sa v ÚEV majú vnútro a okraje kvetov chlpaté, avšak horná časť stonky nie je chlpatá čo evokuje záver, že ide o prechodné typy medzi *Aconitum firmum* subsp. *moravicum* a nominálnym poddruhom *Aconitum firmum* subsp. *firmum*. Populácia je v stave priaznivom v početnosti 500 – 900 jedincov na ploche výskytu cca 1,5 ha na Pilsku

a v početnosti 1000 – 1200 jedincov na 2,5 ha na území Babej hory.

Druh európskeho významu * **zvonček hrubokoreňový (*Campanula serrata*)** sa vyskytuje v SKUEV0185, SKUEV0189, SKUEV0660, SKUEV0661, SKUEV0662, SKUEV0826, SKUEV0963, SKUEV0964. Biotopom druhu sú pastvou extenzívne využívané porasty, hlavne kvetnaté psicové porasty (biotop Tr 8). Jej klesajúca intenzita, hlavne v posledných 10 rokoch spôsobuje zmenu rastlinných spoločenstiev (zvyšovanie pokryvnosti čučoriedky, sukcesie smreka), ktoré druhu nevyhovujú. Podľa diferenciácie územia treba cielene použiť kombináciu pasenia a kosenia (s osobitnou ochranou prameníšk), vrátane vhodne načasovaného mulčovania na Hruštínskej a Zázrivskej strane. Je nevyhnutné zlepšenie stavu populácie a zvýšenie početnosti min. dvojnásobne zo súčasných početností – na Hruštínskej holi cca 1800 jedincov, na Vasiľovskej holi cca 500 jedincov, na Lomnianskej holi cca 700 jedincov a Lesnianskej holi cca 300 jedincov. Výskyt bol zaznamenaný na viacerých lokalitách v rámci CHKO aj mimo ÚEV.

Stav druhu **vrchovka karpatská (*Tozzia carpathica*)** je v stave nepriaznivom. Vyskytuje sa v SKUEV0187 a SKUEV0190 a to na veľmi malej výmere cca 200 m brehov na jednej lokalite a výmerou 150 m brehov na druhej s početnosťou do 10 jedincov. Výškové rozpätie lokalít v CHKO je zaznamenané od 770 do 1 160 m. Najčastejšie sa druh nachádza v tesnej blízkosti horských vodných tokov, hlavne na štrkových laviciach, medzi alebo na okraji pobrežnej vegetácie zväzu *Petasition officinalis*. Ide o prirodzené horské toky so zachovanou korytotvornou funkciou, pričom druh obsadzuje miesta, ktoré sú v dosahu každoročných záplav. Výnimočne bol nájdený aj ďalej od vody, napr. na každoročne prelievaných štrkových ostrovoch, či na preplavovaných bočných ramenách. Zriedkavejšie sme druh zaznamenali v spoločenstvách prameníšk, napr. v Bystrej doline v masíve Pilska. Druh je ohrozený.

Stav druhu **črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*)** je v nepriaznivom stave. Vyskytuje sa mimo ÚEV. V rámci CHKO Horná Orava je evidovaný jediný výskyt v katastri obce Oravská Lesná v počte cca 5 kusov. Populáciu ohrozuje hlavne blízky pohyb turistov. Druh sa nachádza v blízkosti turistickej trasy na okraji obce.

Druhy rastlín národného významu:

Z druhov národného významu majú stabilné a zdravé populácie druhy:

vstavačovec májový pravý (*Dactylorhiza majalis* subsp. *majalis*), kruštík močiarny (*Epipactis palustris*), mečík strechovitý (*Gladiolus imbricatus*), ostrica Davallova (*Carex davalliana*), päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*), červenavec trávolistý (*Potamogeton gramineus*), sitina kostrbatá (*Juncus squarrosus*), tučnica obyčajná (*Pinguicula vulgaris*), všivec močiarny pravý (*Pedicularis palustris* subsp. *palustris*).

Vzhľadom na malý počet lokalít, celkovú vzácnosť, alebo ohrozenosť sú populácie nasledovných druhov alebo stav ich biotopov v horšom stave:

andromédka sivolistá (*Andromeda polifolia*), čerkáč (bazanovec) kytkový (*Lysimachia thyrsiflora* (syn. *Naumburgia thyrsiflora*)), čučoriedka barinná (*Vaccinium uliginosum*), horec bodkovaný (*Gentiana punctata*), hviezdica dlholistá (*Stellaria longifolia*), ježohlav najmenší (*Sparganium natans*), kľukva močiarna (*Vaccinium oxycoccus* (syn. *Oxycoccus palustris*)), lomikameň okrúhlolistý pravý (*Saxifraga rotundifolia* subsp. *rotundifolia*), ľadenec barinný (*Lotus pedunculatus* (syn. *L. uliginosus*), nátržnica močiarna (*Comarum palustre*), ostrica dvojdomá pravá (*Carex dioica* subsp. *dioica*), ostrica málokvetá (*Carex pauciflora*), ostrica oblastá (*Carex diandra*), ostrica odchylná (*Carex appropinquata*), ostrica plstnatoplodá (*Carex lasiocarpa*), papraď hrebenatá (*Dryopteris cristata*), pavstavač hlavatý (*Traunsteinera globosa*), päťprstnica hustokvetá (*Gymnadenia densiflora*), prasličkovka pestrá (*Equisetum variegatum* (syn. *Hippochaete variegata*)), rojovník močiarny (*Rhododendron tomentosum* (syn. *Ledum palustre*)),

rosička okrúhlolistá (*Drosera rotundifolia*), rozpuk jedovatý (*Cicuta virosa*), šucha čierna (*Empetrum nigrum*), trčníček jednolistý (*Malaxis monophyllos* (syn. *Microstylis monophyllos*)), vachta trojlistá (*Menyanthes trifoliata*), veronika štítovitá (*Veronica scutellata*), vŕba rozmarínolistá (*Salix rosmarinifolia* (syn. *S. repens* subsp. *rosmarinifolia*)), vstavačovec bazový (*Dactylorhiza sambucina*), vstavač mužský poznačený (*Orchis mascula* subsp. *speciosa* (syn. *O. m.* subsp. *signifera*)), vstavačovec laponský (*Dactylorhiza lapponica*), vstavačovec strmolistý neskorý (*Dactylorhiza incarnata* subsp. *pulchella*), všivec lesný pravý (*Pedicularis sylvatica* subsp. *sylvatica*), vstavačovec škvrnitý mokraďný (*Dactylorhiza maculata* subsp. *elodes*), vstavačovec škvrnitý vresoviskový (*Dactylorhiza maculata* subsp. *ericetorum*) a žabník trávovitý (*Alisma gramineum*). U týchto druhov je potrebné vo zvýšenej miere sledovať ich stav a navrhovať vhodné manažmentové opatrenia.

Veľmi vzácne (1 až 3 lokality) v málopočetných populáciách sa vyskytujú druhy červenavec alpínsky (*Potamogeton alpinus*), rožec alpínsky (*Cerastium alpinum*), diablik močiarny (*Calla palustris*), rosička anglická (*Drosera anglica*), žltohlav najvyšší (*Trollius altissimus*), blatnica močiarna (*Scheuchzeria palustris*), bublinatka obyčajná (*Utricularia vulgaris*), ostrica barinná (*Carex limosa*), ostrica blšná (*Carex pulicaris*), ostrica pošvatá (*Carex vaginata*), ostrica tôňomilná (*Carex umbrosa*), ostrica vrchovisková zaplavovaná (*Carex magellanica* subsp. *irrigua*), ostrica výbežkatá (*Carex chordorrhiza*), ostroplod biely (*Rhynchospora alba*), tučnolist vodný (tilovka vodná) (*Crassula aquatica* (syn. *Tillaea aquatica*)), vŕba čučoriedkovitá (*Salix myrtilloides*) a jej kríženec vŕba čučoriedkovitá (*Salix myrtilloides*) a jej kríženec vŕba ušatá (*Salix* × *onusta*) a vŕba (*Salix aurita* × *S. myrtilloides* × *S. silesiaca*), žltohlav najvyšší (*Trollius altissimus*), borovica Čelakovských (*Pinus x celakovskiorum*) mnohé z týchto druhov sa vyskytujú na Slovensku iba v území CHKO Horná Orava. Manažmentové opatrenia na zachovanie, resp. zlepšenie ich stavu sú zahrnuté v opatreniach smerujúcich k dosiahnutiu cieľového stavu biotopov národného a európskeho významu, v ktorých sa tieto druhy nachádzajú.

<u>Druhy živočíchov európskeho významu</u> (ktoré sú predmetom ochrany v ÚEV):

Druh vážky ***Leucorrhinia pectoralis*** je predmetom ochrany SKUEV0057, kde je zaznamenaný len marginálny náhodný výskyt. Nie je evidovaná stabilná populácia v území.

Druh **pimprlík močiarny (*Vertigo geyeri*)** je predmetom ochrany SKUEV0191. Novšie výskumy (leg. Čiliak 3.8.2014), ako aj prieskumy z rokov 2021 a 2022 vykonaných na všetkých troch lokalitách ÚEV Rašeliniská Bielej Oravy, dokladajú výskyt aj druhu **pimprlík mokraďový (mokraďný) (*Vertigo (=Vertilla) angustior*),** ale len na Beňadovskom rašelinisku. Absencia druhov na Klinskom rašelinisku vyplýva z charakteru biotopu. Jedná sa o vrchovisko, ktoré neposkytuje vhodné podmienky pre existenciu predmetných druhov. V prípade Mútňanského rašeliniska sa jedná o mozaiku vrchovísk a prechodných rašelinísk, miestami aj slatín. Ekologické podmienky sú tu na spodnej hranici tolerancie oboch druhov. Kvalita populácií oboch druhov bola na odberových plochách Beňadovského rašeliniska vyhodnotená ako nevyhovujúca, alebo ako zlá. Kosením a výrubom krovín a drevín sa výrazne potlačila sekundárna sukcesia, ale veľkým problémom zostáva zlý vodný režim Beňadovského rašeliniska. Kvalita biotopu oboch druhov je preto zlá, rovnako aj vyhliadky do budúcnosti. Odhadovaná veľkosť populácie druhu *Vertigo geyeri* na základe zistených terénnych údajov je približne do 500 jedincov. Druh je v území kriticky ohrozený z dôvodu zlého vodného režimu, pričom priorita pre aktívne riešenie opatrení pre tento druh je vysoká. Je nevyhnutné vykonať proaktívne opatrenia pre zlepšenie stavu.

Druhy obojživelníkov **kunka žltobruchá (*Bombina variegata*)** (predmet ochrany SKUEV0057, SKUEV0187, SKUEV0191, SKUEV0222, SKUEV0304, SKUEV0658, SKUEV0660, SKUEV0661) a **mlok karpatský (*Lissotriton(=Triturus) montandoni*)** (predmet ochrany SKUEV0057, SKUEV0187, SKUEV0188, SKUEV0189, SKUEV0190, SKUEV0191,

SKUEV0222, SKUEV0304, SKUEV0658, SKUEV0659, SKUEV0660, SKUEV0661) sú v nepriaznivom stave. Keďže ide o druhy, ktoré do značnej miery využívajú ako lokality výskytu a reprodukčné lokality antropicky vytvorené mikro lokality, z tohto dôvodu je mimoriadne náročné určiť celkovú veľkosť populácie, ako aj počet výskytových lokalít. Početnosť týchto mikro lokalít (veľakrát kaluže na lesných cestách) v priebehu rokov výrazne kolíše a to nielen na základe antropických vplyvov, ale aj na základe prírodných pomerov (počasie v danom roku, množstvo vody v krajine). Početnosť jedincov, ako aj počet lokalít s výskytom druhu môže v priebehu rokov výrazne kolísať od 0 do 200 (príp. 1000) jedincov pri druhu *Bombina variegata* (v závislosti od veľkosti vhodných lokalít) a od 0 – 50 pri druhu *Lissotriton(=Triturus) montandoni*. Na zastabilizovanie populácie by bolo vhodné zastabilizovať vodný režim v krajine.

Druh **hlaváč bieloplutvý (*Cottus gobio*)** je predmetom ochrany SKUEV0222. Výskyt druhu bol potvrdený v spodnej časti toku po štátnu hranicu s Poľskom (r. km 5,00). Výskyt juvenilných jedincov hlaváča bieloplutvého bol zaznamenaný, ako u juvenilných tak aj adultných jedincov v dostatočnom počte najmä v spodnom úseku vodného toku, pod štátnou hranicou. Celkový stav populácie druhu v hodnotenom území je priaznivý, udržiavané zastúpenie početnosti 40 – 200 jedincov. Medzi významné vplyvy, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť predmet ochrany na území je možné zaradiť hlavne zásahy toku, urbanizácia nivy toku, ťažbu riečnych sedimentov, ťažbu dreva v okolí a znečistenie/zhoršenie kvality vôd a zmena prírodných podmienok súvisiaca s klimatickou zmenou.

Druh **mihuľa ukrajinská (Vladykovova) (*Eudontomyzon mariae* (*vladykovi*))** je predmetom ochrany SKUEV0222. Stav druhu v ÚEV je priaznivý, v početnosti 100 – 600 jedincov. V monitorovanom období 2021-2022 bol na lokalitách s vhodným biotopom vždy potvrdený výskyt tohto druhu a to vo forme výskytu lariev viacerých veľkostí. Bol potvrdený ako výskyt juvenilných jedincov, tak aj výskyt dospelých jedincov. Napriek pomerne zložitému spôsobu monitoringu tohto druhu, pri návštevách lokalít bol druh vždy prítomný. Typický habitat mihule ukrajinskej sa vyznačuje jemným sedimentom (nie bahnitým), pričom výskyt druhu bol potvrdený na úseku dlhom 3,5 km na r. km od 0,0 po 3,5. Výskyt vzhľadom k charakteru toku je možný po r. km cca 4,00. Vo vyššie položených častiach toku sa výskyt mihule nepredpokladá. Medzi významné vplyvy, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť predmet ochrany na území je možné zaradiť hlavne zásahy do toku, urbanizáciu nivy toku, ťažbu riečnych sedimentov, ťažbu dreva v okolí a znečistenie/zhoršenie kvality vôd a zmena prírodných podmienok súvisiaca s klimatickou zmenou.

Druh **hraboš tatranský (*Microtus tatricus*)** je predmetom ochrany SKUEV0189, kde sa vyskytuje v súčasnosti v stabilnej populácii, na lokalitách subalpínskych s rastom a výskytom papradí alebo na dne chladných inverzných dolín, v zárastoch okolo potokov, v neskorých sukcesných štádiách smrekového lesa a na zarastajúcich otvorených priestranstvách.

Druh *** vlk dravý (*Canis lupus*)** sa vyskytuje v rámci celého CHKO, no je predmetom ochrany v SKUEV0188, SKUEV0189. Nakoľko ide o druh s veľkými priestorovými nárokmi/teritóriami ďaleko prevyšujúcimi veľkosť týchto ÚEV, ktoré tvoria iba veľmi malú i keď pomerne významnú časť teritória jednej svorky o počte 3 – 7 jedincov.

Druh **rys ostrovid (*Lynx lynx*)** sa vyskytuje v rámci celého CHKO, no je predmetom ochrany v SKUEV0188, SKUEV0189. Nakoľko ide o druh s veľkými priestorovými nárokmi/teritóriami ďaleko prevyšujúcimi veľkosť týchto ÚEV, ktoré tvoria iba veľmi malú i keď pomerne významnú časť teritória 1 – 3 jedincov.

Druh *** medveď hnedý (*Ursus arctos*)** je opäť druh s veľkými priestorovými nárokmi/teritóriami ďaleko prevyšujúcimi veľkosť SKUEV0189 Babia hora, kde je predmetom ochrany, pričom ten tvorí iba veľmi malú i keď pomerne významnú časť teritória 1 - 2 jedincov.

Druh **vydra riečna (*Lutra lutra*)** je predmetom ochrany SKUEV0222, SKUEV0304, SKUEV0658, no vyskytuje sa na celom území CHKO. Vydra sa v daných ÚEV vyskytuje trvalo, v početnosti 4 – 10 (16) jedincov na území Jelešňa a v okolí Oravskej vodnej nádrže. Na lokalite Ústie Bielej Oravy je početnosť nižšia (1 – 3 jedince). Využíva vodný tok riečky Jelešňa, Polhoranky a Bobrovca, Kriváňa, ktorý jej poskytuje vhodné trofické aj topické podmienky, všetky vodné toky a brehy VN a jej lagún. Jej okrsky však zasahujú aj mimo ÚEV. Pobytové znaky (najmä trus) boli zistené počas každej kontroly územia. Ohrozenie predstavujú úpravy vodných tokov, znečisťovanie vodných tokov, možné kolízie s dopravnými prostriedkami na cestných komunikáciách (najmä na št. ceste I. triedy č. I/59 – E77 Trstená – Chyžné, št. ceste I. triedy č. I/58 Námestovo – Żywiec, ale aj cesty III. triedy č. III/2276 Klin – št. hranica, št. ceste I. triedy č. I/78 Dolný Kubín – Námestovo a II. triedy č. II/520), ilegálny lov, znečistenie vodného toku poľnohospodárskymi aktivitami v okolí.

Druh **bobor vodný/bobor euroázijský (*Castor fiber*)** je predmetom ochrany SKUEV0304, SKUEV0658, kde sa vyskytuje trvalo, ale je známy aj z iných lokalít a aktuálne sa vyskytuje na celom území CHKO Horná Orava. V dôsledku kolísania vodnej hladiny VN využíva najmä vodné toky Polhoranky, Bobrovca, Kriváňa, Bielej Oravy a Vavrečanky, čiastočne aj brehové porasty VN. Výskyt bobra je kontinuálny v rámci celej priehrady a všetkých jej prítokov aj mimo ÚEV. Pobytové znaky (najmä ohryzy) boli pravidelne zistené na kontrolovaných lokalitách. Odhad početnosti kolíše od 5 – 10 jedincov na lokalitu. Ohrozenie môžu predstavovať úpravy vodných tokov, kde mu prehĺbenie korýt neumožňuje vytváranie hrádzi priamo vo väčších tokoch (Polhoranka, Biela Orava) znečisťovanie vodných tokov, kolízie s dopravnými prostriedkami na cestných komunikáciách (najmä na št. ceste I. triedy č. I/58 Námestovo – Żywiec, ale aj cesty III. triedy č. III/2276 Klin – št. hranica, št. ceste I. triedy č. I/78 Námestovo – Jasenica, ale aj cesty II. triedy č. II/520 Slanica – Ťapešovo), ilegálny lov.

3. Podrobnosti o ochrane a využívaní územia

3.1 Vymedzenie zón a ekologicko-funkčných priestorov, podrobnosti o podmienkach územnej ochrany

Územie je podľa povahy prírodných hodnôt rozčlenené na zóny A, B, C a D.

Do zóny A s piatym stupňom ochrany v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, boli zaradené pôvodné alebo ľudskou činnosťou málo pozmenené biotopy európskeho významu alebo biotopy národného významu. Časti územia CHKO, ktoré vytvárajú ochranné pásmo zóny A alebo ktoré predstavujú biotopy európskeho významu alebo biotopy národného významu, alebo biotopy druhov európskeho významu alebo druhov národného významu, sa vyčleňujú do zóny B so štvrtým stupňom ochrany. Časti územia CHKO, ktoré vytvárajú ochranné pásmo zóny B alebo ktoré predstavujú významné prvky územného systému ekologickej stability, alebo biotopy európskeho významu alebo biotopy národného významu, alebo biotopy druhov európskeho významu alebo druhov národného významu výrazne narušené ľudskou činnosťou, sa vyčleňujú do zóny C s tretím stupňom ochrany. Časti územia CHKO, ktoré nie sú vyčlenené do zón A, B ani C, patria do zóny D s druhým stupňom ochrany. Cieľom ochrany zóny D je ochrana a zachovanie rozptýlených ekosystémov významných z hľadiska biologickej rozmanitosti a ekologickej stability a charakteristického vzhľadu krajiny so špecifickými formami osídlenia.

Tabuľka č. 7: vymedzenie zóny A – 5. stupeň ochrany

NÁZOV	VÝMERA (ha)
Babia hora	533,0
Murgaše	42,1
Paráč	53,1
Pilsko	730,3
Spálený grúnik	55,7
Tisovnica	14,0
Ústie Bielej Oravy	6,4
SPOLU	**1 434,6**

Tabuľka č. 8: vymedzenie zóny B – 4. stupeň ochrany

NÁZOV	VÝMERA (ha)
Babia hora	217,7
Beňadovské rašelinisko	9,7
Jelešňa	97,3
Klinské rašelinisko	15,1
Mútňanské rašelinisko	14,3
Očkajka	38,5
Oravská priehrada severovýchod	596,9
Pilsko	368,6
Puchmajerovej jazierko a okolie	40,0
Rabčické bory	39,9
Rudné	2,0
Slaná voda	108,3
Sosnina	225,9

Surdíky	196,2
Tisovnica	1,7
Ťaskovka	0,7
Vtáčí ostrov	2,8
Zubrohlavská a Bobrovská zátoka	179,2
SPOLU	**2 154,8**

Tabuľka č. 9: vymedzenie zóny C – 3.stupeň ochrany

NÁZOV	**VÝMERA (ha)**
Alúvium Jelešnej	95,3
Biela farma	2,8
Črchľa	15,9
Hladovské a Suchohorské bory	427,5
Chyžnik	1,1
Minčol	180,9
Mútňanka	184,8
Ochranný lesný pás Oravskej priehrady - sever	423,3
Ochranný lesný pás Oravskej priehrady - východ	102,5
Okálka	4,4
Oravská priehrada	778,8
Oravské Beskydy	11 949,9
Osadská	246,1
Páleniská a Zimníky	126,2
Paráč	1 410,5
Prihraničný pás	9,9
Pri Klinskom rašelinisku	34,9
Pri Rudnom	8,9
Pri Surdíkoch	21,2
Pri Ťaskovke	6,5
Slanický ostrov	2,9
Veselovské hájky	6,7
SPOLU	**16 041,0**

Tabuľka č. 10: vymedzenie zóny D – 2. stupeň ochrany

NÁZOV	**VÝMERA (ha)**
zóna D	**34 472,1**

Rozdelenie územia na Ekologicko-funkčné priestory

Ekologicko-funkčné priestory (ďalej len „EFP“) sú vymedzené na základe zoskupenia ekologicky príbuzných biotopov a ich rovnakého ekologického a socioekonomického hodnotenia. EFP je charakterizovaný homogenitou ekologických podmienok a jednotným funkčným zameraním z hľadiska cieľov ochrany prírody, pričom je v území priestorovo opakovateľnou jednotkou s podrobne určeným typom základnej starostlivosti. Na území CHKO Horná Orava sa vyčleňuje 13 EFP (6 lesných a 7 nelesných EFP). Ich prehľad a ďalšie podrobnosti sú uvedené v tabuľke č. 11.

Tabuľka č. 11: Prehľad EFP na území CHKO Horná Orava

Kód EFP	Názov EFP	Zóna	Výmera EFP (ha)	Špecifické socioekonomické využitie	Dotknuté ÚEV
EFP - lesné					
EFP L1	Územia ponechané na samovoľný vývoj	A	1 434,6	Nerušený, samovoľný vývoj biotopov, bez ľudských zásahov (ochrana prírodných procesov; monitoring a výskum	SKUEV0188, SKUEV0658, SKUEV0190, SKUEV0187, SKUEV0304, SKUEV0057, SKUEV0189, SKUEV0222
EFP L2*	Hluchánie oblasti	A, B, C, D	7 570,2	Cielený manažment územia na podporu priaznivého stavu populácie chráneného druhu hlucháň hôrny	SKUEV0185, SKUEV0187, SKUEV0188, SKUEV0189, SKUEV0661, SKUEV0662, SKUEV0964
EFP L3	Lesy s cieľom dosiahnutia stavu prirodzeného ekosystému manažmentovými zásahmi	B	653,9	Opravný manažment s cieľom dosiahnutia prirodzeného stavu lesných ekosystémov v lesných porastoch smerom k prírodnému lesu	SKUEV0304, SKUEV0185, SKUEV0222, SKUEV0190, SKUEV0188, SKUEV0189
EFP L4	Rašeliniskové a podmáčané lesy	B, C, D	1 525,6	Prírode blízke obhospodarovanie v lesných porastoch smerom k prírodnému lesu	SKUEV0304, SKUEV0057, SKUEV0187, SKUEV0222, SKUEV0190, SKUEV0185, SKUEV0963, SKUEV0658
EFP L5	Lesy s prírode blízkym hospodárením	C	13 840,6	Bežné obhospodarovanie štandardnými postupmi s preferenciou prírode blízkeho obhospodarovania lesa najjemnejšími hospodárskymi spôsobmi	SKUEV0222, SKUEV0185, SKUEV0662, SKUEV0964, SKUEV0661, SKUEV0658, SKUEV0190, SKUEV0188, SKUEV0304, SKUEV0057, SKUEV0187, SKUEV0193, SKUEV0191, SKUEV0189
EFP L6	Bežne obhospodarované lesy	D	21 082,8	Bežné obhospodarovanie lesov s cieľom zachovania krajinnej štruktúry	SKUEV0963, SKUEV0304, SKUEV0190, SKUEV0658, SKUEV0828, SKUEV0185, SKUEV0661, SKUEV0662, SKUEV0826, SKUEV0660, SKUEV0659, SKUEV0222, SKUEV0193, SKUEV0057
EFP - nelesné					
EFP N1	Nelesné rašeliniská	B, C	341,3	Zlepšenie (zachovanie) priaznivého stavu predmetných biotopov, zlepšenie vodného režimu, extenzívne obhospodarovanie (kosenie a odstraňovanie náletových drevín)	SKUEV0057, SKUEV0185, SKUEV0191, SKUEV0187, SKUEV0190, SKUEV0222, SKUEV0304, SKUEV0963, SKUEV0828
EFP N2	Mezofilné trávne porasty	B, C	7 164,7	Zachovanie priaznivého stavu trávnych biotopov pri súčasnom využívaní územia (pastva a/alebo kosenie)	SKUEV0222, SKUEV0190, SKUEV0185, SKUEV0661, SKUEV0964, SKUEV0662, SKUEV0187, SKUEV0193, SKUEV0191, SKUEV0304, SKUEV0963, SKUEV0826,

Kód EFP	Názov EFP	Zóna	Výmera EFP (ha)	Špecifické socioekonomické využitie	Dotknuté ÚEV
					SKUEV0828, SKUEV0660, SKUEV0659
EFP N3	Vlhkomilné lúčne porasty	B, C	567,7	Zachovanie priaznivého stavu trávnych biotopov pri súčasnom využívaní územia (kosenie)	SKUEV0222, SKUEV0304, SKUEV0190, SKUEV0057, SKUEV0191, SKUEV0185, SKUEV0964, SKUEV0193, SKUEV0963, SKUEV0661, SKUEV0826, SKUEV0660, SKUEV0659
EFP N4	Ostatné nelesné plochy (porasty nelesnej drevinovej vegetácie , zarastajúce plochy mimo LPIS a biele plochy)	D	902,3	Zlepšenie (zachovanie) priaznivého stavu biotopov z dôvodu zachovania krajinnej štruktúry	SKUEV0191, SKUEV0057, SKUEV0185, SKUEV0193, SKUEV0304, SKUEV0190, SKUEV0828, SKUEV0222, SKUEV0660, SKUEV0826
EFP N5	Vodné toky a ich brehové porasty	B, C, D	1 002,6	Zachovanie ekologických funkcií tokov a brehových porastov, zadržiavanie vody v krajine, regulácia mikroklímy a zmierňovanie povodňových rizík	SKUEV0222, SKUEV0191, SKUEV0304, SKUEV0963, SKUEV0193, SKUEV0659, SKUEV0658, SKUEV0190
EFP N6	Vodná nádrž Orava a jej lužné lesy	B, C, D	1 657,2	Zachovanie ekologických funkcií nádrže a lužných lesov, zadržiavanie vody v krajine, regulácia mikroklímy a stabilizácia vodného režimu	SKUEV0304, SKUEV0222, SKUEV0658
EFP N7	Intenzifikované trávne porasty, orná pôda a antropogénne plochy	B, C, D	3 929,1	Podpora ekologicky šetrného hospodárenia a minimalizácia negatívnych vplyvy na krajinu	SKUEV0185, SKUEV0964, SKUEV0191, SKUEV0222, SKUEV0193, SKUEV0304, SKUEV0057, SKUEV0190, SKUEV0828, SKUEV0660, SKUEV0826, SKUEV0659

* EFP L2 Hluchánie oblasti zasahujú do iných EFP nasledovne:

a) pasívny manažment: EFP L1 – 1 372,1 ha,
b) aktívny a aktívno - pasívny manažment: EFP L3 – 645,7 ha, EFP L4 – 16,3 ha, EFP L5 – 4 575,0 ha, EFP L6 – 950,5 ha, EFP N1 – 2,9 ha, EFP N2 – 4,4 ha, EFP N3 – 2,1 ha, EFP N5 – 0,6 ha a EFP N7 – 0,4 ha.

Mapa s vymedzením EFP v rámci územia CHKO je v **prílohe č. 7.3.2.** Mapa s vymedzením častí chráneného územia, kde sa starostlivosť o územie nezabezpečuje bežným obhospodarovaním je v **prílohe č. 7.5.**

3.2 Vymedzenie verejne prístupných častí územia a stanovenie možností ich využitia

1) V zóne D sa povoľuje konanie náboženských a pietnych akcií, ako sú napr. omše a verejné zhromaždenia, na miestach, kde sa konávajú pravidelne na miestach, ako sú existujúce kalvárie, kaplnky, pamätné stĺpy, cintoríny a podobne.
2) Povoľuje sa konanie pietnych a náboženských akcií na cintoríne v Hámroch v zóne C, ktorý je v 3. stupni ochrany.
3) Vyhradzuje sa verejné prístupné miesto na Kubínskej holi, ktoré je v zóne C, v treťom stupni ochrany, kde sa povoľuje vstup a jazda bicyklom, pohyb mimo turistického značenia, jazda na koni, stanovanie a bivakovanie, organizovanie športových a turistických podujatí, umiestnenie informačných zariadení a povoľuje sa osvetlenie bežeckých, cyklistických a iných športových tratí a priestorov.
4) Povoľuje sa pohyb mimo turistických trás, na vopred vymedzených a riadne označených miestach, vo vrcholových partiách Babej hory a Pilska, najmä počas konania náboženských zhromaždení a to len výlučne v týchto vyznačených priestoroch, ktoré budú po dohode so Správou CHKO Horná Orava a organizátormi označené tak, aby boli v teréne jednoznačne vizuálne identifikovateľné. Pohyb mimo týchto vyznačených priestorov a mimo turistických trás je zakázaný.

4. Návrh riešenia spôsobu a určenia výšky poskytnutia náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania

Spôsob a určenie výšky poskytnutia náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania určuje aktuálne nariadenie vlády č. 7/2014 Z. z. o podrobnostiach o obsahu žiadosti o vyplatenie finančnej náhrady, spôsobe výpočtu finančnej náhrady a spôsobe určenia výšky nájomného a výšky odplaty za zmluvnú starostlivosť pri náhradách za obmedzenie bežného obhospodarovania pozemku.

4.1 Identifikácia pozemkov, na ktorých dochádza k obmedzeniu bežného obhospodarovania a navrhovaná forma náhrady

FINANČNÉ NÁHRADY:

a) na lesnom pozemku
b) na poľnohospodárskom pozemku

V chránených územiach európskej sústavy Natura 2000 s 5. stupňom územnej ochrany (zóna A - bezzásahový režim) podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, má žiadateľ nárok na finančnú náhradu za obmedzenie bežného obhospodarovania na pozemkoch v týchto územiach v závislosti od ich výmery.

V územiach s 2. až 5. stupňom ochrany (zóny D, C, B, A) v zmysle nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 7/2014 Z. z. o podrobnostiach o obsahu žiadosti o vyplatenie finančnej náhrady:

A. Náhrada za stratu výnosu dreva – sa používa v územiach zo zákazom ťažby dreva,
B. Náhrada za zníženie výnosu dreva – použije sa v prípadoch zníženia výnosu dreva v dôsledku účelovej zmeny zastúpenia drevín alebo zmeny (predĺženia rubnej doby),
C. Náhrada za zvýšenie nákladov na bežné obhospodarovanie pozemku – za zvýšenie nákladov na pestovnú činnosť,
D. Náhrada v prípade mimoriadnych okolností prírodných a antropogénnych kalamít – nespracovanie kalamity.

Nárok na finančnú náhradu za obmedzenie bežného obhospodarovania po predložení a následnom odsúhlasení žiadosti s požadovanými prílohami za obmedzenia v príslušnom roku.

Výsledná hodnota náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania na lesnom pozemku sa vypočíta ako súčet odôvodnených čiastkových náhrad, od ktorého sa odpočíta výška oslobodenia od dane z nehnuteľností, výška vyplatených dotácií alebo príspevkov zo štátneho rozpočtu vzťahujúcich sa na predmet ujmy a obdobie, na ktoré sa uplatňuje. K takto dosiahnutej hodnote sa pripočíta hodnota vyúčtovania nákladov za vypracovanie znaleckého posudku.

Celková náhrada za obmedzenie bežného obhospodarovania na poľnohospodárskom pozemku sa vypočíta ako súčet náhrad. K uvedenému súčtu bude jedenkrát pripočítaná výška nákladov za vypracovanie jedného znaleckého posudku a súčasne odpočítaná výška oslobodenia dane od z nehnuteľností a výška dotácií alebo príspevkov zo štátneho rozpočtu poskytnutých na úhradu zvýšených nákladov na obhospodarovanie pozemku oproti bežnému obhospodarovaniu, ak sa takéto dotácie alebo príspevky poskytli.

4.2 Určenie predpokladanej výšky finančných prostriedkov na zabezpečenie náhrad za obmedzenie bežného obhospodarovania podľa formy náhrady

Za obmedzenie bežného obhospodarovania budú vyplácané náhrady, ktoré budú vypočítané jednak na základe veľkosti plochy, kde bude obhospodarovateľ obmedzený a tiež za množstvo drevnej hmoty, na ktorej mu vznikne ujma v dôsledku obmedzenia hospodárenia. Priestorová náhrada je v súčasnosti stanovená v priemere 40,- eur na hektár plochy a množstevná náhrada je stanovená na 55,- eur za meter kubický. V zóne A je zaradených 1 431,30 ha CHKO Horná Orava, čo po prerátaní celkovej priemernej sumy na hektár vychádza na 57 244,- eur ročne. V ostatných zónach nie je možné vyčísliť predpokladaný objem financií vynaložených na vyplácanie náhrad, rovnako ani množstevné náhrady, nakoľko nie je vopred známy rozsah obmedzení ani počet subjektov a plôch, na ktoré budú kompenzácie požadované.

5. Návrh technického vybavenia územia (označenie chráneného územia, jeho zón a ochranného pásma a prístupových miest do chráneného územia)

- **Označenie hraníc územia:** Osadenie hraničných tabúľ so štátnym znakom Slovenskej republiky a nápisom „Chránená krajinná oblasť“ na hraniciach, ako aj na miestach križovania ciest a chodníkov s hranicou územia.

- **Označenie zón:** Tabule označujúce zóny (napr. zóna A, B, C, D), ktoré jasne vymedzujú rozdiely v prísnosti ochrany a obmedzeniach činnosti v daných lokalitách.

- **Prístupové miesta a informačné tabule:** Umiestnenie veľkoplošných informačných tabúľ na hlavných prístupových cestách, parkoviskách a turistických chodníkoch, ktoré obsahujú mapu územia, popis zón a kontakty na správu územia.

- **Usmernenie návštevníkov:** Doplnkové označenie (smerové tabuľky, usmerňujúce značky) pre navigáciu návštevníkov, aby sa predišlo vstupu do najvzácnejších lokalít, kde je pohyb osôb nežiaduci.

Tabuľka č. 12: Výdavky na označenie územia CHKO Horná Orava

Položka	**Počet/množstvo**	**Jednotková cena (€)**	**Rozpočet (€)**
Konzoly, stĺpy, normalizované tabule			
Kovová konzola na upevnenie	254	37	9 398
Drevený stĺp so strieškou	254	50	12 700
Normalizované tabule - rozmer 40 x 30 cm	254	10	2 540
Smerovníky 10x10cm	100	5	500
Samolepiace fólie dvojdielne			
Štátny znak	254	1,50	381
Zóny	254	0,80	204
Obmedzenia, piktogramy	1270	0,80	1 016
Informačná tabuľa s potlačou			
Informačná tabuľa	30	900	27 000
Spolu			**53 739**

Celkové výdavky na označenie územia CHKO Horná Orava predstavujú **53 739,- eur.** Mapa technického vybavenia územia sa nachádza v **prílohe č. 7.7.**

6. Prehľad odbornej literatúry a použitých odborných podkladov

BALÁŽ, D. – MARHOLD, K. – URBAN, P. *Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska*. ŠOP SR – COPaK BB, B. Bystrica 2001.

BOSÁČKOVÁ, E. *Kvetena oravských borov*. In: Zborník Oravského múzea I. Stredoslovenské vydavateľstvo, B. Bystrica 1968.

BERNÁTOVÁ, D. – MIGRA, V. *Salix myrtilloides* and *Salix x onusta* in Slovakia. Biologia 67/4: 659—662, 2012.

DÍTĚ, D. – HÁJKOVÁ, P. – HÁJEK, M. – PKESKOVÁ, Z. – JASÍK, M. *Krátky príspevok k poznaniu flóry a vegetácie nelesných mokradí v horskom stupni masívu Pilska (Orava, severné Slovensko).* Bull. Slov. Bot. Spoločn., roč. 46, č. 1: 97–112, 2024.

DÍTĚ, D. – JASÍK, M. – ŠUSTR, I. *Druhy Andromeda polifolia, Drosera rotundifolia, Dryopteris cristata, Juncus squarrosus, Rhynchospora alba a Thelypteris limbosperma v rašelinných komplexoch Hladovské bory a Sosnina v Oravskej kotline*. Bull. Slov. Bot. Spoločn., roč. 44, č. 1: 61–73, 2022.

DÍTĚ, D. – PUKAJOVÁ, D. *Carex limosa L., kriticky ohrozený druh flóry Slovenska*. (bulletin.). Slov. bot. spol., Bratislava 2002.

DÍTĚ, D. – PUKAJOVÁ, D. *Doplnok k súčasnému výskytu Carex limosa L., kriticky ohrozeného druhu flóry Slovenska*. (bulletin). Slov. bot. spol., Bratislava 2004.

DÍTĚ, D. – PUKAJOVÁ, D. *Chorologické, ekologické a fytocenologické poznámky k výskytu ostrice výbežkatej (Carex chordorrhiza Ehrh.) na Slovensku*. (bulletin). Slov. bot. spol., Bratislava 2002.

DÍTĚ, D. – VLČKO, J. *Niektoré rašeliniská severnej časti Slovenska*. In: Stanová, V. (ed.), Rašeliniská Slovenska. Daphne - Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava: 59-62, 2000.

DEMKO, M. – KRIŠTÍN, A. – PUCHALA, P. *Červený zoznam vtákov Slovenska*, Tichodroma 25: 69-78 s, 2013.

DUDA, J. – VÁŇA J. *Rozšíření játrovek v Československu LIX*., Čas. Slez. Mus., Ser. A, **39**: 193-205, 1990.

DOHNÁNY, J. *Oravské bory*. (Prírodovedný zborník). Turčiansky svätý Martin, 1946.

ELIÁŠ, P. JR. – DÍTĚ, D. – KLIMENT, J. – HRIVNÁK, R. – FERÁKOVÁ, V. *Červený zoznam papraďorastov a vyšších rastlín Slovenska, 5. vydanie*. Biologia, 70 (2): 218-228), 2015.

HUCÍK, J. Revízia zón Chránenej krajinnej oblasti Horná Orava, Bakalárska práca, Výskumný ústav vysokohorskej biológie Žilinská univerzita v Žiline, 50 strán, 2013.

JASÍK, M. – DÍTĚ, D. *Aktuálne rozšírenie vrchovky alpínskej (Tozzia carpathica) na Orave (severné Slovensko)*, Bull. Slov. Bot. Spoločn., roč. 46, č. 1: 13–20, 2024.

JURKO, A. – MÁJOVSKÝ, J. *Lužné lesy v Západných Karpatoch I.* Alnetum incanae na Severnej Orave. Acta Fac. Rerum Nat. Univ. Comenianae, Bot. 1956.

JURKO, A. – PECIAR, V. *Správa o výskume rašeliniska pri Suchej Hore na Orave*. Acta Fac. Rerum Nat. Univ. Comenianae, Bot. 1959.

KORMUŤÁK, A. – VOOKOVÁ, B. – BRANÁ, M. – MAŇKA, P. – GÖMÖRY, G. *Cone size in putative hybrid swarm populations of Pinus sylvestris L. and Pinus mugo Turra in northern Slovakia*, Thaiszia - J. Bot., Košice, 21: 161-165, 2011. Dostupné na: http://www.bz.upjs.sk/thaiszia

KOŠČO, J. – HOLČÍK, J. *Anotovaný červený zoznam mihúľ a rýb Slovenska – Verzia 2007*, s. 119–132 In: Lusk, S., Lusková, V. (eds.), Biodiverzita ichtyofauny ČR (VII), Ústav biologie obratlovců AV ČR, v.v.i., Brno, 2008.

KUDERAVÁ, Z. – GALVÁNEK, D. – TOMÁŇ, P. – ELIÁŠ, P. ml. – PIETOROVÁ E. *Zhodnotenie výsledkov botanickej sekcie na 35. tábore ochrancov prírody v CHKO H. Orava*. In: Zborník Oravského múzea XVII. Oravské múzeum P.O. Hviezdoslava, D. Kubín 2000.

KUČERA, P. – BERNÁTOVÁ, D. *Ohrozenie vegetačnej a stanovištnej diverzity Sosniny.* Zborník oravského múzea XXIX. 2012.

MARHOLD, K. – HINDÁK, F. *Zoznam nižších a vyšších rastlín Slovenska*. Veda, Bratislava 1998.

MAZÚR, E. a kol. *Atlas SSR*. Vydavateľstvo SAV, Bratislava 1980.

MIGRA, V. – MELIŠÍK, M. *Floristické pomery vybraných rašelinísk pod Pilskom*. In: Zborník Oravského múzea XVIII. Oravské múzeum P.O. Hviezdoslava, D. Kubín 2001

MIGRA, V. – MELIŠÍK, M. *Floristické a vegetačné pomery prírodnej rezervácie Mutňanská Píla*. In: Zborník Oravského múzea XVII. Oravské múzeum P.O. Hviezdoslava, D. Kubín 2000.

MIGRA, V. – MIČIETA, K. *Zoznam ohrozených, vzácnych a chránených druhov vyšších rastlín rašelinných biotopov Hornej Oravy*. (bulletin) Slov. bot. spol., Bratislava 2001.

MIGRA, V. – MIČIETA, K. *K výskytu Vignea chordorrhiza (Ehrh. ex L. fill.) Rchb. na Slovensku*. (bulletin). Slov. bot. spol.., Bratislava 1997.

MIGRA, V. – MIČIETA, K. *Salix myrtilloides L. na Slovensku*. (bulletin). Slov. bot. spol., Bratislava 1996.

MIGRA, V. – MIČIETA, K. *Lycopodiella inundata (L.) Holub v Chránenej krajinnej oblasti Horná Orava* (bulletin). Slov. bot. spol., Bratislava 1995.

MIGRA, V. – ŠOLTÉS, R. *Glaciálny relikt Meesia triquetra (Bryophyta) na Kubínskej holi (Oravská Magura)*. (bulletin). Slov. bot. spol., Bratislava 1998.

MIGRA, V. *Príspevok k poznaniu flóry a vegetácie Vtáčieho ostrova*. In: Zborník Oravského múzea XIII. Oravské múzeum P.O. Hviezdoslava, D. Kubín 1996.

MIGRA, V. *Floristické pomery masívu Babej hory*. In: Zborník Oravského múzea 1/83. Oravské múzeum P.O. Hviezdoslava, D. Kubín 1983.

MIGRA, V. *Floristické pomery masívu Babej hory*. In: Zborník Oravského múzea 2/83. Oravské múzeum P.O. Hviezdoslava, D. Kubín 1983.

MIGRA, V. *Floristické pomery masívu Babej hory*. In: Zborník Oravského múzea 84. Oravské múzeum P.O. Hviezdoslava, D. Kubín 1984.

MIGRA, V. *Floristické pomery masívu Babej hory*. In: Zborník Oravského múzea 1/85. Oravské múzeum P.O. Hviezdoslava, D. Kubín 1985.

MIGRA, V. *Floristické pomery masívu Babej hory*. In: Zborník Oravského múzea 2/85. Oravské múzeum P.O. Hviezdoslava, D. Kubín 1985.

MIGRA, V. *Prírodná rezervácia „Beňadovské rašelinisko“*. In: Grígeľ M., Grígľová R. (eds.), Beňadovo. 1999.

MIHÁLIK, Š. *Niekoľko poznámok ku koncepcii chránených území na Orave*. In: Zborník Oravského múzea. Stredoslovenské vydavateľstvo, B. Bystrica 1968.

MIŠÍKOVÁ, K. – GODOVIČOVÁ, K. – ŠIRKA, P. – ŠOLTÉS, R. *Checklist and red list of mosses (Bryophyta) of Slovakia*. Biologia, 75(1), 21-37, 2020.

PACLT, J. *K problému tvorby a ochrany krajiny na hornej Orave*. (čas. Živa č.4), Praha 1963

PECIAR, V. *Niekoľko bryofloristických údajov z oravských rašelinísk a Babej hory.* In: Acta Fac. Rerum Nat. Univ. Comenianae, 1958.

POLÁK, P. – HALLEY, D. – KUBÍN, M. – DRAŽIL, T. *Príručka pre trvalo udržateľné obhospodarovanie mokraďových lesov,* DAPHNE, 2024.

PECIAR, V. *Príspevok k bryoflóre Oravy. In: Zborník Oravského múzea 2. St*redoslovenské vydavateľstvo, B. Bystrica 1971.

PUCHMAJEROVÁ, M. *Oravské rašeliny.* Studia botanica čechica, Praha 1942.

PUCHMAJEROVÁ, M. *Výzkum rašelinišť na Slovensku*. Příroda, Praha 1948.

RAUČINA, Š. – JANOTA, D. *Rašeliniská na Slovensku, ich využitie a ochrana*. Čs. ochrana prírody, 1963.

RAUČINA, Š. *Rašelinisko Suchá Hora*. In: Vlastivedný zborník Považia VI. Stredoslovenské vydavateľstvo, Banská Bystrica 1964.

RAUČINA, Š. *Výskyt rašelinísk na Slovensku a ich využitie v poľnohospodárstve*. Príroda, Bratislava 1979.
REMOVČÍKOVÁ, O. – BELANSKÝ, P. *Rieka Orava a jej prírodné hodnoty*. (Zborník referátov a príspevkov zo seminára 23.nov.1995). OÚŽP D. Kubín a SZOPK D. Kubín, D. Kubín 1995.
RYBNÍČEK, K. – RYBNÍČKOVÁ, E. *Nálezy vzácných rašelinných mechorostů na Oravě*. In: Biológia, Bratislava 1972.
RYBNÍČEK, K. – RYBNÍČKOVÁ, E. *Přechodové rašeliniště u Beňadova na Oravě*. In: Biológia, Bratislava 1965.
SUZA, J. *Lišejníky Babia Gory a vrchovišť v přilehlé Oravské pánvi (slovenské části)*. Sborník Klubu přírod., Brno 1952.
ŠTEFFEK, J. *Revízia národného červeného zoznamu mäkkýšov (Mollusca) Slovenska v zmysle platných kategórií a kritérií IUCN*, 2005.
TRNKA, R. – ČAJKA, R. Príspevok k početnosti čajkotvarých (*Lariformes*) na Oravskej priehrade v rokoch 1989-1993. Tichoderma, Bratislava 6: 161-168, 1993.
TRNKA, R. *Ochrana biodiverzity rašelinísk v Chránenej krajinnej oblasti Horná Orava*. In: Stanová, V., Rašeliniská Slovenska. DAPHNE – Inštitút apl. ekológie, Bratislava 2000.
TRNKA, R. *Príspevok k poznaniu vážok (Odonata) rašelinísk v Chránenej krajinnej oblasti Horná Orava*. Zborník Oravského múzea, XVII: 220-226, 2000.
TRNKA, R. – SUCHÁNEK, O. *Prvé zahniezdenie čajky bielohlavej (Larus cachinnans Pallas, 1811) na Oravskej priehrade (severozápadné Slovensko)*. Zborník abstraktov z konferencie "Aplikovaná ornitológia 2000", Zvolen: 20-21, 2000.
TRNKA, R. *Drobné zemné cicavce. Zoologická inventarizácia a monitoring pilotných lokalít.* Depon. In S-CHKO Horná Orava, 2002.
TRNKA, R. *Vtáky. Zoologická inventarizácia a monitoring pilotných lokalít.* Depon. In S- CHKO Horná Orava, 2002.
TURČANOVÁ, A. *Mutné-Píla – významná lokalita rašelinových fytocenóz na Orave*. In: Zborník Oravského múzea 2, Stredoslovenské vydavateľstvo, B. Bystrica 1971.
UHLÍŘOVÁ, J. – BERNÁTOVÁ, D. – ŠIBÍK, J. *Fenomén vrchoviskových komplexov Hornej Oravy.* Acta Rer. Natur. Mus. Nat. Slov., Vol. LXI, Bratislava 2015.
VÁŇA, J. *Sphagnum brevifolium – nový, dosud opomíjený druh rašeliníku v České republice.* Bryonora 13: 2-5, 1994.
VICENÍKOVÁ, A. – POLÁK, P. *Európsky významné biotopy na Slovensku*, ŠOP SR Banská Bystrica, 2003.
VLČKO, J. – DÍTĚ, D. – KOLNÍK, M. *Vstavačovité Slovenska*. ZO SZOPK Orchidea, Zvolen 2003.
VOZÁROVÁ, M. *Príspevok k poznaniu spoločenstiev na alúviu Bielej Oravy a jej prítokov*. Acta Rer. Natur. Mus. Nat. Slov., Bratislava 1981.

Použité legislatívne predpisy:

Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín v platnom znení. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0043

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva v platnom znení. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0147

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Dostupné na: https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2002/543/20250101.html

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 451/2023 Z. z. z 18. októbra 2023, ktorým sa ustanovuje národný zoznam území európskeho významu. Dostupné na: https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2023/451/20240101

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 7/2014 Z. z. z 8. januára 2014 o podrobnostiach o obsahu žiadosti o vyplatenie finančnej náhrady, spôsobe výpočtu finančnej náhrady a spôsobe určenia výšky nájomného a výšky odplaty za zmluvnú starostlivosť pri náhradách za obmedzenie bežného obhospodarovania pozemku. Dostupné na: https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2014/7/20140201

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 420/2003 Z. z., ktorou sa ustanovuje územie Chránenej krajinnej oblasti Horná Orava a jej zóny. Dostupné na: https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/420/20031101

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 173/2005 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Horná Orava. Dostupné na: https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/173/20050501

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Dostupné na: https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2021/170/

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 450/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania inváznych nepôvodných druhov. Dostupné na: https://novy.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2019/450/20240101

Ostatné zdroje a databázy:

Esprit, s.r.o, Banská Štiavnica: *Regionálny ÚSES okresu Námestovo*, Banská Štiavnica, 2019.

Esprit, s.r.o, Banská Štiavnica: *Regionálny ÚSES okresu Tvrdošín*, Banská Štiavnica, 2013.

Materiály Správy CHKO Horná Orava - mapy, Gis vrstvy, rezervačné knihy, výsledky vlastných prieskumov.

Slovenská agentúra životného prostredia Banská Bystrica: *Regionálny ÚSES okresu Dolný Kubín*, Banská Bystrica, 2010.

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie Horná Orava na roky 2017 – 2046, 2016. Dostupné na: https://www.sopsr.sk/pschvuhornaorava/

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky (ŠOP SR): Komplexný informačný a monitorovací systém (KIMS), portál biomonitoring.sk [15.01.2026]. Dostupné na: www.biomonitoring.sk

7. Zoznam príloh

Príloha č. 7.1 Mapa vymedzenia chráneného územia

Príloha č. 7.2 Mapa prekryvu chráneného územia s inými chránenými územiami

Príloha č. 7.3.1 Mapa navrhovaných zón v rámci územia Chránenej krajinnej oblasti Horná Orava

Príloha č. 7.3.2 Mapa s vymedzením ekologicko-funkčných priestorov v rámci územia Chránenej krajinnej oblasti Horná Orava

Príloha č. 7.4.1 Mapa predmetov ochrany – biotopy európskeho a národného významu

Príloha č. 7.4.2 Mapa predmetov ochrany - rastlinné druhy

Príloha č. 7.4.2.1 Mapa predmetov ochrany - rastliny (machorasty)

Príloha č. 7.4.2.2 Mapa predmetov ochrany - rastliny (vodné rastliny)

Príloha č. 7.4.2.3 Mapa predmetov ochrany - rastliny (rašeliniskové a vrchoviskové druhy)

Príloha č. 7.4.2.4 Mapa predmetov ochrany - rastliny (slatinné a prameniskové druhy)

Príloha č. 7.4.2.5 Mapa predmetov ochrany - rastliny (ostrice)

Príloha č. 7.4.2.6 Mapa predmetov ochrany - rastliny (orchidey a príbuzné druhy)

Príloha č. 7.4.2.7 Mapa predmetov ochrany - rastliny (druhy horských a lesných mokradí)

Príloha č. 7.4.3 Mapa predmetov ochrany - živočíšne druhy

Príloha č. 7.4.3.1a Mapa predmetov ochrany - živočíchy (vážky)

Príloha č. 7.4.3.1b Mapa predmetov ochrany - živočíchy (vážky)

Príloha č. 7.4.3.2 Mapa predmetov ochrany - živočíchy (ulitníky)

Príloha č. 7.4.3.3 Mapa predmetov ochrany - živočíchy (plazy)

Príloha č. 7.4.3.4 Mapa predmetov ochrany - živočíchy (ryby a mihule)

Príloha č. 7.4.3.5 Mapa predmetov ochrany - živočíchy (obojživelníky)

Príloha č. 7.4.3.6a Mapa predmetov ochrany - živočíchy (cicavce)

Príloha č. 7.4.3.6b Mapa predmetov ochrany - živočíchy (cicavce - šelmy)

Príloha č. 7.4.3.7a Mapa predmetov ochrany - živočíchy (vtáky-lesné dravce)

Príloha č. 7.4.3.7b Mapa predmetov ochrany - živočíchy (vtáky-lesné ďatle)

Príloha č. 7.4.3.7c Mapa predmetov ochrany - živočíchy (vtáky-lesné kury)

Príloha č. 7.4.3.7d Mapa predmetov ochrany - živočíchy (vtáky-lesné sovy)

Príloha č. 7.4.3.7e Mapa predmetov ochrany - živočíchy (vtáky-spevavce)

Príloha č. 7.4.3.7f Mapa predmetov ochrany - živočíchy (vtáky-lúčne spevavce)

Príloha č. 7.4.3.7g Mapa predmetov ochrany - živočíchy (vtáky-lúčne hrabavce)

Príloha č. 7.4.3.7h Mapa predmetov ochrany - živočíchy (vtáky-strakoše)

Príloha č. 7.4.3.7i Mapa predmetov ochrany - živočíchy (vtáky-veľké brodivce)

Príloha č. 7.4.3.7j Mapa predmetov ochrany - živočíchy (vtáky-vodné behavce)

Príloha č. 7.4.3.7k Mapa predmetov ochrany - živočíchy (vtáky-bahniaky)

Príloha č. 7.4.3.7l Mapa predmetov ochrany - živočíchy (vtáky-vodné lietavce)

Príloha č. 7.5 Mapa s vymedzením častí chráneného územia, kde sa starostlivosť o územie nezabezpečuje bežným obhospodarovaním

Príloha č. 7.6 Mapa pozemkov podľa foriem vlastníctva vrátane prehľadu vlastníctva a podielu na výmere chráneného územia

Príloha č. 7.7 Mapa technického vybavenia územia

Príloha č. 7.8.1 Zoznam parciel podľa katastra nehnuteľností register C

Príloha č. 7.8.2 Zoznam parciel podľa katastra nehnuteľností register E